

Debrecen Integrált Területi Programja

2014-2020

Verzió: 2.0

Debrecen, 2015. május 11.

Cím	Debrecen Integrált Területi Programja
Verzió	2.0
MJV közgyűlési határozat száma és dátuma	
Területfejlesztés stratégiai tervezéséért felelős minisztériumi jóváhagyás száma és dátuma	
IH jóváhagyó határozat száma és dátuma:	
Finanszírozó operatív program:	Terület- és Településfejlesztési Operatív Program (TOP)
Érintett földrajzi terület:	Debrecen Megyei Jogú Város
ITP felelős szervezet:	Debrecen Megyei Jogú Város Önkormányzata
ITP felelős szervezet kapcsolattartó:	Dr. Kovács Ádám Email: kovacs.adam@ph.debrecen.hu Telefon: 30/227-9227
ITP felelős szervezet címe:	4024 Debrecen, Piac u. 20.

Tartalomjegyzék

Bevezető.....	5
Az ITP alapadatai:.....	5
Az ITP szerepe, tervezési folyamata.....	5
Az intézkedésenkénti forráskeretek felhasználási módok szerinti megosztása	13

Bevezető

Az ITP alapadatai:

- a) az ITP megnevezése: **Debrecen Integrált Területi Programja 2014-2020**
- b) az ITP-t végrehajtó területi szereplő megnevezése: **Debrecen Megyei Jogú Város Önkormányzata**
- c) az ITP teljes 7 éves forráskerete: **43,32 Mrd Ft**

Az ITP szerepe, tervezési folyamata

Magyarországon a megyei jogú városoknak városfejlesztési elképzeléseik megvalósításához integrált településfejlesztési stratégiát (ITS) kellett készíteniük. Ez az egyik alapidokumentuma a 2014-2020 közötti tervezési időszakban terület- és településfejlesztésre fordítandó Európai Unió források felhasználhatóságának. Debrecen Integrált Településfejlesztési Stratégiája a 314/2012. (XI.8.). Kormányrendeletben rögzített tartalmi követelményeknek megfelelően készült el, a tervezési dokumentumokat (Megalapozó Vizsgálat, Településfejlesztési Konceptió, ITS) Debrecen Megyei Jogú Város Önkormányzatának Közgyűlése 202/2014. (IX. 25.) határozatával fogadta el.

A 2014-2020-as tervezés tekintetében az **MJV-k a Terület- és Településfejlesztési Operatív Program (TOP) finanszírozásával megvalósuló fejlesztésekhez** a gazdaságfejlesztést és a településfejlesztést egyaránt magában foglaló megyei jogú városi **Integrált Területi Programokat (ITP) készítene a TOP tartalmi és forrás keretei között**. Erre azért van szükség, mivel az ITS fókusza jelentősen meghaladja a TOP forrásokból megvalósítható célok és beavatkozások körét. A forrásfelhasználás hatékonnyá tétele érdekében szükségessé vált tehát egy olyan – szintén integrált, stratégiai gondolkodásra alapozott – dokumentum elkészítése, amely a helyi igényekkel összhangban a rendelkezésre álló TOP forráskeretek felhasználásának szerkezetét, elvárt eredményeit és ütemezését támasztja alá a 2014-2020-as költségvetési időszakra vonatkozóan.

Az ITP Debrecen 2014-2020-as időszakra vonatkozó fejlesztési alapidokumentumai – mindenekelőtt az ITS – tartalmára épít, viszont fontos, hogy **az ITP-nek ezen alapidokumentumok felé visszacsatolása nincs**, azaz az ITP nem írhatja felül sem a koncepció, sem pedig az ITS tartalmát sem a célok, sem pedig a konkrét beavatkozások vonatkozásában. Az ITP szerepe, hogy meghatározza egy adott megyei jogú város számára a kormányhatározatban lefektetett TOP forráskeret felhasználásának rendszerét, és biztosítsa, hogy az MJV a helyi szükségletekre válaszolva, integrált módon, a lehető legtöbb területi szereplőt bevonva járuljon hozzá a TOP indikátorok célértékeinek megvalósulásához.

Fontos, hogy **az ITP jellemzően nem projektorientált, hanem intézkedésenkénti forráskeretekkel dolgozik**. Ez azt jelenti, hogy a területi szereplőknek nem szükséges minden tervezett beavatkozást már az ITP készítésekor pontosan ismerniük, elegendő az egyes **forrás-felhasználási módok** és a kapcsolódó **forráskeretek** meghatározása az ITP-ben.

Az **ITP tartalmazza** a TOP esetében alkalmazandó Területi Kiválasztási Eljárásrend (TKR) eszközeként értelmezhető **Területi Kiválasztási Kritérium Rendszert**, amely megalapozza és így lehetővé teszi a

megvalósításra szánt beavatkozások (fejlesztési elképzelések) kiválasztását. Emellett a dokumentum a célok megjelölését, a **TOP forráskeret felosztását és ütemezését**, valamint az **indikátorvállalásokat** is tartalmazza.

Debrecen Integrált Területi Programjának (ITP) tervezése 2014 augusztusában kezdődött az ITS véglegesítésével párhuzamosan, a Nemzetgazdasági Minisztérium által közzétett módszertani dokumentum és annak mellékleteiben rögzítettek alapján („Útmutató a megyei jogú városok integrált területi programjainak kidolgozásához és megvalósításához”). Az ITP 1.0 verziója 2014. októberében készült el. A debreceni ITP 2.0 verziójának tervezése a TOP véglegesítésével párhuzamosan, az NGM által 2015. február 2-án közzétett 2.0 tervezési útmutató alapján folyt. Az ITP dokumentum elkészítését az Euro-Régió Ház Közhasznú Nonprofit Kft. végezte szorosan együttműködve Debrecen MJV Polgármesteri Hivatalával.

Az ITP-ben tervezésekor fontos szempont volt, hogy a Debrecen által megvalósítandó fejlesztések hozzájáruljanak a TOP fejlesztéspolitikai céljainak, illetve a megyei jogú városok szempontjából releváns 6. prioritástengelyének intézkedési szintű egyedi célkitűzéseinek megvalósulásához, kiemelten a gazdaság fejlesztéséhez, a foglalkoztatás javításához és a munkahelyteremtéshez.

A TOP 1. *Gazdaságélénkítéshez és foglalkoztatási szint növeléséhez szükséges helyi feltételek biztosítása* fejlesztéspolitikai céljának elérését a debreceni ITP csaknem minden tevékenysége támogatja, különösen az ipari infrastruktúra fejlesztését és azok elérhetőségének növelését szolgáló beavatkozások, a foglalkoztatás növelését célzó óvoda és bölcsődei fejlesztések, illetve turisztikai jellegű tevékenységek. A 2. *Vállalkozásbarát és népességmegtartó település-, kiemelten városfejlesztés, az életminőség és társadalmi összetartozás javításához szükséges helyi feltételek biztosítása* fejlesztéspolitikai célt mindenekelőtt a gazdaságfejlesztést is szem előtt tartó zöld várost támogató beavatkozások, a csapadékvíz-elvezetési fejlesztések, a közösségi és kerékpáros közlekedés javítása és az energiahatékonysági fejlesztések szolgálják, de a szociális városrehabilitáció, valamint az egészségügyi- és szociális alapellátás javításai is egyértelműen ide kapcsolódik. Az ITP ESZA jellegű beavatkozásai (foglalkoztatási paktum, befektetés-ösztönzés, közösségfejlesztés) pedig egyértelműen mindkét fenti TOP cél elérését szolgálják.

Debrecen ITP-jének Integrált Településfejlesztési Stratégiából levezetett céljai úgy kerültek meghatározásra, hogy azok támogassák a TOP 6. prioritásának intézkedéseire rendelt egyedi célkitűzések megvalósítását. Ennek megfelelően a hat ITP cél a legtöbb esetben több intézkedési egyedi célkitűzés megvalósításához is hozzájárul (a kapcsolódásokat a 2. fejezetben található 1. ábra mutatja).

Az ITP készítésének alapját azok az ITS-ben is szereplő projektek jelentették, amelyek az ITS tervezési folyamata során kerültek összegyűjtésre, illetve amelyeket az ITS partnerségi tervezése és egyeztetése során a bevont szervezeteknek, munkacsoportoknak és a lakosságnak egyaránt lehetősége volt kiegészíteni és véleményezni. Az ITP-ben tervezett fejlesztések partnerségi egyeztetése az ITS véglegesítésével együtt zajlott, az ITP-ben szereplő projektjavaslatok az ITS-ben is szerepelnek. A debreceni partnerségi tervezés során a különféle fórumokon és egyeztetéseken elhangzott javaslatok figyelembe vételével történt a 2014-2020-as időszakra vonatkozó tervezési dokumentumok elkészítése.

Az ITS és az ITP tervezése a partnerség szempontjaira figyelemmel került megvalósításra. A partnerség fő irányait az ITS tervezésének kezdetekor elfogadott Partnerségi Terv határozta meg,

amelyben a partnerségi csoportok összetétele, az egyeztetések ütemezése egyaránt lefektetésre került.

A szakmai munka támogatására, az elkészült dokumentumok véleményezésére munkacsoportok kerültek kialakításra az érintett hatóságok, szakmai szervezetek, felsőoktatási intézmények, érdekképviselői szervek, egyházak és civil szervezetek részvételével. A munkacsoportok szerepe a szakterületi munka végig kísérése és vélemények, javaslatok nyújtása volt a tervezési és partnerségi folyamathoz kapcsolódóan. A munkacsoportok az alábbiak voltak:

- Szociális, egészségügyi és oktatási munkacsoport
- Kulturális és sport munkacsoport
- Gazdasági, kutatás-fejlesztési és innovációs munkacsoport
- Környezeti, környezetvédelmi és energia munkacsoport
- Közlekedési munkacsoport
- Területi munkacsoport

A partnerségi folyamat részeként nyílt egyeztetések is megvalósultak annak érdekében, hogy a tervezés céljait megismerjék a lakosok és a társadalmi-gazdasági élet szereplői. Ennek elsődleges formája volt a 2020.debrecen.hu honlap létrehozása volt, ahol az elkészült dokumentumok és egyéb, a tervezéshez kapcsolódó kezdeményezések elérhetősége és véleményezése volt biztosított.

A partnerség elvének teljesülése érdekében a város a tervezés folyamán kiemelt figyelmet fordított a lakosság tájékoztatására, ezért az online eszközökön túl lakossági fórumok is megszervezésre kerültek 2014. szeptemberében Debrecenben, a város teljes területét lefedve 9 helyszínen. Az ITS készítése során két körben is történt egyeztetés a 314/2014. (XI.8.) Korm. rendeletben meghatározott érintett szervekkel. Az ITS tervezés megyével való összhangját a Hajdú-Bihar Megyei Közgyűlés Debrecen Megyei Jogú Várossal közösen létrehozott és működtetett Megyei Területfejlesztési Konzultációs Fórum biztosította, emellett az ITP tervezése során is történtek konzultációk az illeszkedés biztosítása végett.

Az egyes ITP-k elfogadásáról – az MJV Közgyűlésének jóváhagyását követően – Nemzeti Fejlesztési Kormánybizottság (NFK) határozatban dönt. A 2014-2020 programozási időszakban az egyes európai uniós alapokból származó támogatások felhasználásának rendjéről szóló 272/2014. (XI. 5.) Korm. rendelet szerint **a Kormány az alábbi ITP tartami elemeket hagyja jóvá:**

- az elfogadott ITP **megnevezését,**
- az ITP-t végrehajtó **területi szereplő megnevezését,**
- az ITP teljes 7 éves **forráskeretét,**
- az ITP-ben megített **indikátorvállalásokat,**
- az intézkedés, valamint tematikus célkitűzés szerinti **forrásallokációt.**

1. A Debrecen által alkalmazott Területi Kiválasztási Kritérium Rendszer

A TOP a 6. prioritástengelyén belül koncentrálja a fenntartható városfejlesztésre vonatkozó intézkedéseket, amelyek csak és kizárólag az MJV-k által igénybe vehető forrásokat tartalmazzák. A 6. prioritástengelyben az ERFA források 5%-ának allokációja mellett a TOP ESZA források általuk felhasználható keretei is elkülönítésre kerülnek. A TOP forráskeret felhasználásának elfogadott kiválasztási elveken kell alapulnia. Az egyes intézkedések forrásainak felhasználása minden esetben a **Területi Kiválasztási Eljárásrend kritériumai alapján történik**. A Területi Kiválasztási Eljárásrend eszközét a **kiválasztási kritériumok adják**, amelyek elvi keretet biztosítanak a majdani projektértékelési szempontrendszerhez. **A kiválasztási kritériumok horizontális, a teljes ITP-t átszövő ALAPELVEK, amelyek később kerülnek átalakításra minden egyes felhívás kapcsán felhívás-specifikus értékelési szempontokká.** Minden felhívásban megjelennek, de minden esetben az adott témára igazítva, konkretizálva.

A Területi Kiválasztási Kritériumok két részből állnak: egyrészt az **Irányító Hatóság** hatáskörében rögzített kritériumokból (TOP általános végrehajtásához kötődő elvárás rendszer), másrészt az **ITP gazda területi szereplők** (jelen esetben Debrecen MJV) által meghatározott kritériumokból.

Az Irányító Hatóság által meghatározott, kötelező területi kiválasztási kritériumok

Sorszám	Kritérium megnevezése	Tartalmi magyarázat
I.1.	Illeszkedés a TOP céljaihoz	A kiválasztás kritériuma, a TOP valamely konkrét céljához/céljaihoz való szoros illeszkedés és a kapcsolódó indikátorokhoz való hozzájárulás.
I.2.	Szakmai indokoltság, igény és kihasználtság	A kiválasztás kritériuma a beavatkozás indokoltsága. Szükséges a szakmai alátámasztás, indoklás és/ vagy igényfelmérés és kihasználtsági terv.
I.3.	Indíthatósága / előkészítettség	A kiválasztás kritériuma, hogy mennyire előkészített és indítható a projekt. Az előkészítettsége egyben megalapozottságot és garanciát is jelent pl. a vállalt indikátorértékek teljesítésére és a költségigényekre vonatkozóan.
I.4.	Kockázatok	A kiválasztás kritériuma, hogy a megvalósíthatóság és a működtetés milyen kockázatokat hordoz.
I.5.	Projekt komplexitása	A kiválasztás kritériuma, hogy a beavatkozás mennyire képes hozzájárulni működőképes rendszerek létrehozásához.
I.6.	Hatás	A kiválasztás kritériuma, hogy mekkora földrajzi területen, illetve hogy milyen számú érintett körben váltja ki a beavatkozás a hatását.
I.7.	Fenntarthatóság	Kiválasztási kritérium a beavatkozás eredményeként megvalósuló produktum társadalmi, környezeti és leginkább pénzügyi fenntarthatósága.

Debrecen Megyei Jogú Város az 1702/2014. (XII.3.) Korm. határozat alapján meghatározott Integrált Területi Program forráskeretének felhasználásához kapcsolódóan meghatározta azon saját kiválasztási kritériumok körét, amelyeket figyelembe kíván venni és elfogadásra előterjeszteni a Monitoring Bizottság felé. Debrecen Megyei Jogú Város Önkormányzatának Közgyűlése 29/2015. (II. 26.) határozatában egyrészt tudomásul vette a TOP kötelező területi kiválasztási kritériumait, másrészt négy saját hatáskörben meghatározható területi kiválasztási kritériumot választott ki.

A Debrecen MJV által saját hatáskörben meghatározott területi kiválasztási kritériumok

Sorszám	Kritérium megnevezése	Szöveges magyarázat
II.1.	Illeszkedés az ITS céljaihoz és a vonatkozó indikátoraihoz	<p><i>Alaphelyzet:</i></p> <p>Debrecen 2014-2020 közötti stratégiai fejlesztési céljai az ITS-ben kerültek rögzítésre, ennek megfelelően olyan projektek megvalósítása indokolt, amelyek az ITS-ben megjelölt célokhoz kapcsolódnak, ezáltal a város stratégiájának megvalósulását támogatják.</p> <p><i>Illeszkedő ITS cél (ok):</i></p> <p>Valamennyi ITS cél illeszkedik</p>
II.3.	Hozzájárulás belső területi kiegyenlítéshez	<p><i>Alaphelyzet:</i></p> <p>Debrecen egyes városrészei eltérő adottságokkal rendelkeznek, ebből kifolyólag különböző feltételeket kínálnak az ott élők számára. Az önkormányzat célja, hogy lakosai számára mindenhol kedvező életfeltételeket kínáljon, ennek érdekében törekszik a területi kiegyenlítésre.</p> <p><i>Illeszkedő ITS cél (ok):</i></p> <p>A belső területi kiegyenlítődést az ITS több stratégiai rész célja is szolgálja (R1. A város külső és belső közlekedési feltételeinek és elérhetőségének javítása; R6. A város köznevelési és közművelődési infrastruktúrájának fejlesztése; R7. A szociális és egészségügyi hálózat fejlesztése), emellett a rögzített horizontális elvek támogatják is ezt (E2. Az életminőség javítása az öregedő társadalom kihívásaira válaszolva; E3. Élhető, fenntartható lakó- és intézményi környezet a debreceni polgároknak). A belső közlekedés feltételeit, vagy az ellátórendszert érintő projektek mind hozzájárulnak a belső területi kiegyenlítéshez, az ITS-ben megjelölt szociális városrehabilitációs akcióterületek fejlesztése pedig kifejezetten egy-egy városi terület felzárkóztatását célozza.</p>
II.5.	Hozzájárulás a gazdasági növekedéshez	<p><i>Alaphelyzet:</i></p> <p>A 2014-2020 közötti időszakban az egyik legfontosabb országosan is kiemelt cél a gazdaság fejlesztése, amelyre az EU-s források jelentős hányadát allokálja a kormány. Az ITS jövőképe és átfogó célja is rögzíti, hogy Debrecen innovatív, nemzetközi szinten is versenyképes gazdaság kialakítására törekszik.</p> <p><i>Illeszkedő ITS cél (ok):</i></p> <p>Az ITS stratégiai rész céljai közül a 2. és a 3. (R2. A nemzetközileg versenyképes gazdaság igényeit kielégítő infrastruktúra-fejlesztés, a gazdasági szereplőket támogató környezet kialakítása; R3. A város</p>

		felsőoktatási és kutatási intézményei infrastruktúrájának a fejlesztése, a tudományos eredmények gyakorlati hasznosításának erősítése) szorosan kapcsolódik a gazdaság fejlesztéséhez, de közvetetten több ITS cél is elősegíti azt. Számos ITS-ben tervezett projekt illeszkedik ehhez a kritériumhoz.
II.6.	Hozzájárulás a munkahelyteremtéshez	<p><i>Alaphelyzet:</i></p> <p>Magyarországon és Debrecenben is fontos feladat a következő időszakban a foglalkoztatottság növelése és a munkahelyteremtés, amely szoros összefüggésben áll a gazdaság növekedésével.</p> <p><i>Illeszkedő ITS cél (ok):</i></p> <p>Az ITS stratégiai rész céljai közül a gazdaságfejlesztéshez hasonlóan a 2. és a 3. kapcsolódik a legszorosabban a munkahelyteremtéshez (R2. A nemzetközileg versenyképes gazdaság igényeit kielégítő infrastruktúra-fejlesztés, a gazdasági szereplőket támogató környezet kialakítása; R3. A város felsőoktatási és kutatási intézményei infrastruktúrájának a fejlesztése, a tudományos eredmények gyakorlati hasznosításának erősítése), de közvetve több ITS cél is hozzájárul ehhez. Számos ITS-ben tervezett projekt illeszkedik ehhez a kritériumhoz.</p>

A Debrecen Megyei Jogú Város által meghatározott II.3, II.5. és II.6. területi kiválasztási kritériumok egyértelmű illeszkedést mutatnak az Országos Fejlesztési és Területfejlesztési Konceptió (OFTK) „Térségi potenciálokra alapozott fenntartható térszerkezet”, illetve az „Értékteremtő, foglalkoztatást biztosító gazdasági fejlődés” általános céljaival. Emellett a Debrecen által alkalmazni kívánt kiválasztási kritériumok a „Területi különbségek csökkentése, térségi felzárkóztatás és gazdaságösztönzés elősegítése”, illetve az „Összekapcsolt terek: az elérhetőség és mobilitás biztosítása” OFTK területi célok elérését is támogatják.

Debrecen ITP esetében alkalmazni kívánt területi kiválasztási kritériumai a területi kiegyenlítődés, a gazdasági növekedés, illetve a munkahelyteremtés szempontjait veszik alapul, ezáltal különösen illeszkednek a Hajdú-Bihar Megyei Stratégiai Program 1. átfogó céljához (Hajdú-Bihar megye természeti adottságaira, hagyományaira és kutatási potenciáljára alapozott gazdaságfejlesztés, mely növeli a foglalkoztatást és erősíti a megye kelet-magyarországi innovációs központ funkcióját), 2. ágazati céljához (Versenyképes gazdaság és egészséges élelmiszer), illetve 1. területi céljához (Debrecen, az Életerős város, mint a Kárpát-medence egészség fővárosa).

2. Az ITP célrendszere, célkitűzései

Az ITP tartalma a Településfejlesztési Konceptió és az ITS készítése során elvégzett projektgyűjtési és generálási folyamatra támaszkodik, annak eredményeként összegzett szükségletekből indul ki figyelembe véve a TOP céljaihoz és intézkedéseikhez való illeszkedésüket. Az ITP-ben megjelenő fejlesztési igények a finanszírozási kereteknek megfelelően szűkített beavatkozásokként jelennek meg.

Debrecen Integrált Területi Programja különböző mértékben ugyan, de az ITS-ben megjelölt mind a hét tematikus rész cél megvalósulásához hozzájárul, emiatt az ITP célrendszere nagyon hasonló az ITS-ben alkalmazott célstruktúrához. Egyedül az ITS harmadik rész célja (R3: A város felsőoktatási és kutatási intézményei infrastruktúrájának a fejlesztése, a tudományos eredmények gyakorlati hasznosításának erősítése) nem jelenik meg közvetlenül az Integrált Területi Program céljai között, mivel a felsőoktatás és a K+F fejlesztése nem esik a TOP fő fókuszába. Meg kell azonban jegyezni, hogy vannak olyan ITP-ben szereplő fejlesztési elképzelések, amelyek hozzájárulnak a tudományos eredmények gyakorlati hasznosításának elősegítéséhez is (pl. Nyílt innovációs központ).

Debrecen Integrált Területi Programjának céljai a következők, amelynek kapcsolatát az ITS tematikus rész céljaival és a TOP 6. prioritása intézkedéseinek céljaival az 1. ábra szemlélteti:

1. *A város közlekedési feltételeinek és elérhetőségének javítása*

Az ITS R1 céljához hasonló a cél, csak ebben az esetben a TOP támogathatósági kritériumi miatt itt elsősorban csak a belső közlekedési feltételek javítását hivatott elősegíteni a cél teljesítése (külön figyelemmel a közösségi és a kerékpáros közlekedésre), mivel a külső közlekedési kapcsolatok fejlesztése inkább az ágazati operatív programok fókuszát képezi.

A cél kapcsolódik a TOP 6. prioritásának három intézkedéséhez is: az ipari területek megközelíthetőségét segítő utak és turisztikai célú kerékpárutak fejlesztése révén 6.1, a forgalomcsillapított övezetek és csapadékvíz elvezetés utak állapotára gyakorolt hatása által a 6.3, illetve a közösségi közlekedés fejlesztése miatt pedig a 6.4. intézkedés céljaihoz.

2. *A nemzetközileg versenyképes gazdaság igényeit kielégítő infrastruktúra-fejlesztés, a gazdasági szereplőket támogató környezet kialakítása*

A cél az ITS R2 céljával gyakorlatilag megegyezik, a gazdaságfejlesztést célzó önkormányzati infrastruktúra-fejlesztések megvalósítását tartja szem előtt.

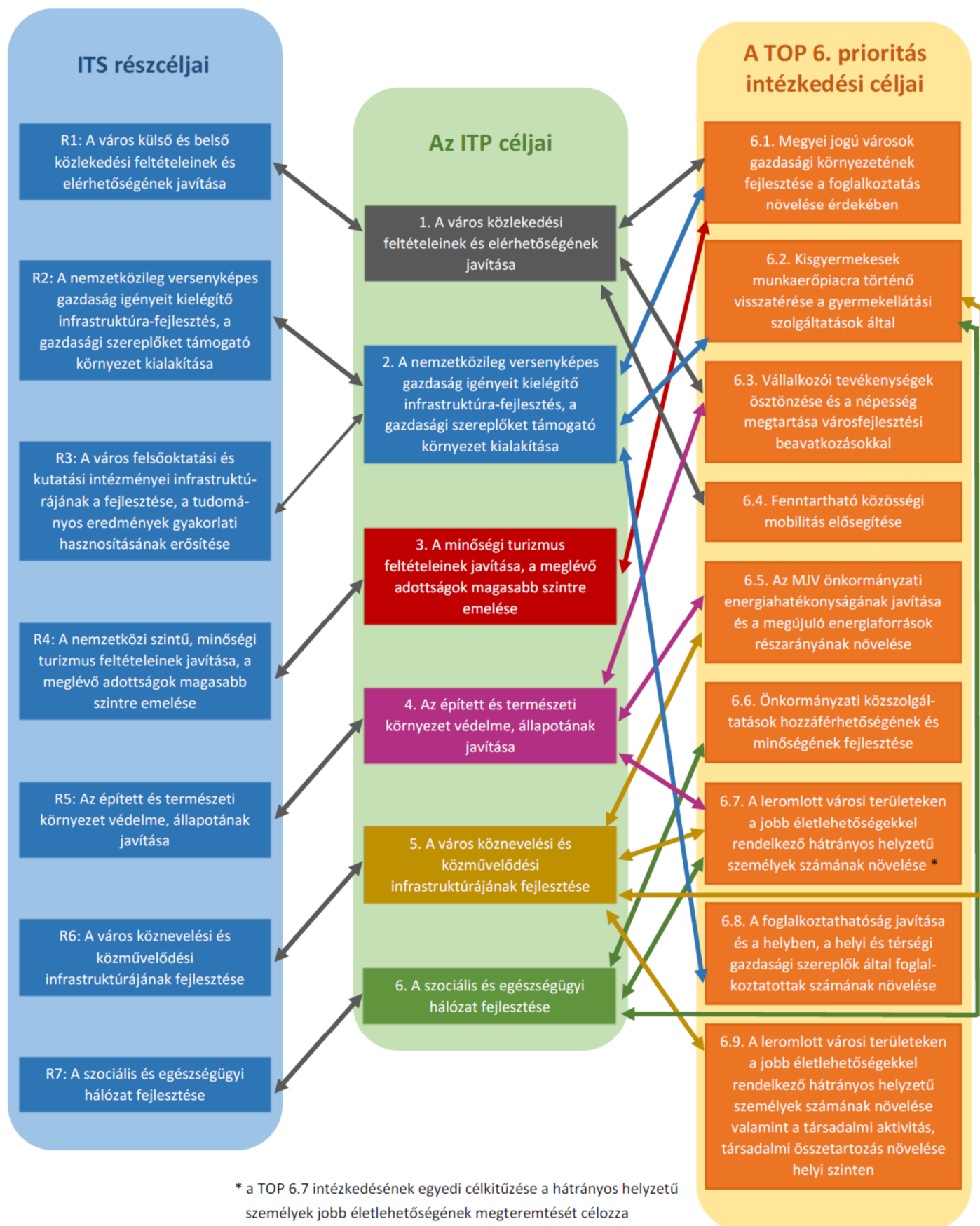
A célkitűzés kapcsolódik a TOP 6.1. intézkedésének célkitűzéséhez az ipari infrastruktúra fejlesztések által, de hozzájárul a 6.2 intézkedés céljához a kisgyermekesek munkába állásának támogatása révén, illetve támogatja a 6.8 cél elérését is a befektetés-ösztönzési és vállalkozásfejlesztési tevékenység, valamint a munkaerő elhelyezkedésének segítése okán.

3. *A minőségi turizmus feltételeinek javítása, a meglévő adottságok magasabb szintre emelése*

A cél elsősorban a helyi és térségi szintű turisztikai fejlesztésekre fókuszál az ITS R4 rész céljából kiindulva, figyelemmel a TOP a turisztikai fejlesztések terén alkalmazott támogatási logikájára.

A TOP 6. prioritásán belül ez az ITP cél a 6.1. intézkedés céljának megvalósításához járul hozzá a turisztikai vonzerő fejlesztése által.

1. ábra. Debrecen Integrált Területi Programja céljainak kapcsolódása az ITS és a TOP 6. prioritás céljaihoz

4. *Az épített és természeti környezet védelme, állapotának javítása*

Az ITS R5 céljának elérése az ITP-nek is az egyik legfontosabb célterülete. Ide tartoznak többek között a Debrecenben hangsúlyos a TOP által támogatott csapadékvíz-elvezető rendszerek fejlesztései, a zöldterületek megújítása vagy a forgalomcsillapított zónák.

Ebből kifolyólag a célkitűzés elsősorban a TOP 6.3 intézkedéséhez kapcsolódó cél elérését segíti (forgalomcsillapított övezetek, zöld város, csapadékvíz-elvezetés), ugyanakkor a 6.5 cél teljesítéséhez is hozzájárul az épületállomány energetikai megújítása miatt és a szociális városrehabilitáció akcióterületein az épületek (pl. bérlakások) felújítása okán a 6.7 célt is támogatja.

5. *A város köznevelési és közművelődési infrastruktúrájának fejlesztése*

Az ITS R6 rész céljával megegyezik a cél, amely az igen kiterjedt és szerteágazó önkormányzati tulajdonú köznevelési és közművelődési infrastruktúra fejlesztését célozza.

Az ITP 5. célja négy TOP intézkedés céljának eléréséhez is kapcsolódik. Ennek megfelelően az óvodai férőhelyek bővítése és korszerűsítése által a 6.2, az épületek energetikai korszerűsítése miatt a 6.5, a szociális városrehabilitáció során a közösség fejlesztését és képzését lehetővé tevő terek kialakítása révén a 6.7, az ESZA jellegű közösségi és felzárkóztató programok segítségével pedig a 6.9 TOP intézkedések céljait támogatja.

6. *A szociális és egészségügyi hálózat fejlesztése*

A szociális és egészségügyi alapellátások és szolgáltatások infrastrukturális fejlesztései képezik a cél fókuszát az ITS R7 tematikus céljához hasonlóan.

A bölcsődei férőhelyek felújítása és bővítése, a szociális és az egészségügyi alapellátás minőségének és hozzáférhetőségének javítása, valamint a hátrányos helyzetűek szociális gondozása és fejlesztése által a cél segíti a TOP 6.2, 6.6 és 6.7 intézkedéseivel kapcsolódó célok elérését.

Már az Integrált Településfejlesztési Stratégia tervezésekor is meghatározó szempont volt az integráltság szempontjainak érvényesítése, amely **integráltság az ITP céljai szintjén** is megjelenik. Az ITS-ből levezetett ITP célok egymással is kapcsolatban állnak, amelyek közül itt a főbb összefüggések kerülnek kiemelésre. Az ITP 1. *A város közlekedési feltételeinek és elérhetőségének javítása* célja elsősorban a gazdaságfejlesztést támogató 2. és a turizmusra koncentráló 3. célokat támogatja, hiszen ezek megvalósulása hatékony közlekedés nélkül nem lehet megfelelő. A gazdaság erősítése (2. cél) természetesen kölcsönhatásban áll a köznevelési közművelődési infrastruktúra (5. cél) és a szociális és egészségügyi hálózat (6. cél) fejlesztésével, de a környezet állapotára (4. cél) is hatással van. Ugyancsak kézenfekvő, hogy az épített és természeti környezet állapota (4. cél) szoros kölcsönhatásban áll a turizmussal (3. cél), ugyanakkor hatást gyakorol a köznevelésre és közművelődésre (5. cél), illetve az egészségügyre és a szociális ellátásra is (6. cél). Természetesen az integráltság az ITP-ben tervezett beavatkozások között is megjelenik, a fejlesztések vonatkozásában meglévő legfontosabb szinergiákat a 4. fejezet tárgyalja.

Az ITP többségében gazdaságfejlesztési tartalmú, versenyképességi fókuszú célokat fogalmaz meg, amelyek a munkahelyteremtést is szolgálják, emellett a településfejlesztési beavatkozások esetében is előtérbe kerül a gazdaságfejlesztés. Ebből egyértelműen levezethető, hogy **az ITP célrendszere illeszkedik a nemzeti szintű fejlesztéspolitika logikájához**. Az OFTK átfogó céljai közül az „Értékteremtő, foglalkoztatást biztosító gazdasági fejlődés” céllal a legszorosabb az ITP céljainak kapcsolódása (1, 2 és 3 ITP cél), míg az OFTK specifikus céljai közül leginkább a „Versenyképes, innovatív hálózati gazdaság”, a „Területi különbségek csökkentése, térségi felzárkóztatás és gazdaságösztönzés”, a „Többközpontú térszerkezetet biztosító városhálózat” és az „Összekapcsolt terek: az elérhetőség és mobilitás biztosítása” a leginkább relevánsak Debrecen szempontjából.

A debreceni ITP tervezése során fontos szempont volt az összhang megteremtése Hajdú-Bihar Megyei Integrált Területi Programjával is. A két területi szereplő már az ITS tervezése alkalmával is folyamatosan összehangolta elképzeléseit, amelyre a közösen létrehozott és működtetett Megyei Területfejlesztési Konzultációs Fórum biztosította a keretet. Emellett az ITP tervezése során is történtek konzultációk az illeszkedés biztosítása végett, amelyek alapján a TOP következő intézkedései esetében mutatkozik együttműködési lehetőség:

- *1.1-es intézkedés:* a TOP gazdaságfejlesztési témakörében Hajdú-Bihar megyében is meghatározó szerepe lehet annak, hogy Debrecenben milyen fejlesztések valósulnak e téren, hiszen a megyei jogú város gazdasági potenciálja és befektetőket vonzó képessége igen jelentős. A Debrecenben működő, vagy betelepülő nagyobb vállaltok és KKV-k esetében lehetőség van beszállítói kör betelepülésére a megye más településeinek ipari parkjaiba, iparterületeire is, erősítve az integráltságot, a gazdasági kapcsolatokat.
- *1.2-es intézkedés:* Debrecenben több nemzetközi, vagy országos jelentőségű rendezvény kerül rendszeresen lebonyolításra, amelyekhez kapcsolódási pontokként jelenhetnek meg a hajdú-bihari turisztikai fejlesztések és rendezvények.
- *3.1-es intézkedés:* a közlekedésfejlesztés is olyan tématerület, melynek fejlesztései egyértelmű kapcsolódási pontokat mutatnak Hajdú-Bihar megye, illetve Debrecen között. Elsősorban a kerékpáros közlekedés fejlesztése, kerékpárutak építése kapcsán lehetséges együttműködés.
- *5.1-es intézkedés:* a foglalkoztatási paktum olyan témakör, ahol egyértelmű az együttműködés szükségessége. A megyei paktum területi, míg a debreceni helyi szintű, ugyanakkor nyilvánvaló, hogy a programok összehangolása nélkül nehéz lenne a paktumokat hatékonyan működtetni, hiszen több ezer ember képzéséről, fejlesztéséről, támogatásáról van szó. Ezért a megye és Debrecen a paktumjaik megvalósításának ütemezését is összehangolja.

Az ITP keretében a TOP forrásai révén megvalósuló fejlesztések **külső kapcsolatrendszer**e is fontos, ugyanis az ITP beruházásai akkor lehetnek még hatékonyabbak, ha egyéb ágazati operatív programokból megvalósuló fejlesztésekhez is kapcsolódhatnak, azokkal összhangban készülhetnek el. Debrecenben ITP-ben tervezett fejlesztések több ágazati operatív program irányába is kapcsolódási lehetőséget jelentenek:

- a *Gazdaságfejlesztési és Innovációs Operatív Program (GINOP)* irányába számos kapcsolódási pont mutatkozik. Egyrészt a TOP-ból megvalósítható ipari park fejlesztéseket jól egészítik a GINOP 1. prioritásának többségében magántulajdonú ipari park fejlesztésére vonatkozó támogatásai, illetve a KKV-k fejlesztésére fordítható forrásai. A GINOP 2. prioritásának innováció- és kutatásfejlesztési, valamint a 3. prioritás infokommunikációra rendelkezésre álló forrásai is kapcsolódnak az önkormányzati iparterület fejlesztésekhez, támogatva Debrecen innovatív, tudásalapú gazdaság kiépítését támogató céljait. Emellett az ITP foglalkoztatási paktum programját jól egészítik ki a GINOP 5. és 6. prioritásának foglalkoztatást és versenyképes munkaerő fejlesztését célzó keretei. A GINOP 7. prioritása által támogatott kiemelt jelentőségű kulturális és természeti örökséghelyszínek fejlesztéséhez kapcsolódnak a TOP-ból megvalósuló helyi jelentőségű fejlesztések.
- Az ITP keretében tervezett családbarát, munkába állást segítő intézmények fejlesztését (óvoda és bölcsőde felújítás, férőhelybővítés) egészítik ki az *Emberi-Erőforrás Fejlesztési Operatív Program EFOP* keretében elérhető támogatások, amelyek a már állományban lévő bölcsődei dolgozók, (óvoda)pedagógusok képzését ösztönzik. Ugyancsak az EFOP kompetenciájába tartoznak az ITP-ben tervezett szociális alapszolgáltatásokon túlmutató, az állami szociális és gyermekvédelmi szakellátáshoz kapcsolódó infrastrukturális fejlesztések, valamint a teljes szociális, gyermekjóléti és gyermekvédelmi szektorban megvalósuló ESZA fejlesztések. Ezen túl az EFOP átfogó módszertant biztosít a TOP-ból finanszírozott helyi közösségfejlesztési programokhoz és mentorhálózatot működtet.
- Az *Integrált Közlekedésfejlesztési Operatív Program (IKOP)* a debreceni ITP közlekedésfejlesztést és elérhetőséget javító céljaihoz és projektjeihez is kapcsolódik mindenekelőtt a nagyléptékű, kötöttpályás közösségi (villamos, vasút) közlekedési projektek megvalósítása által (pl. Intermodális Községi Közlekedési Központ; Püspökladány-Debrecen vasútvonal korszerűsítése; az M35 autópálya továbbépítése dél felé, amely az ITP-ben tervezett iparterület fejlesztés megközelíthetőségét is segíti).

3. Az ITP forrásallokációja

Debrecen MJV teljes, kormányhatározatban megadott ITP **keretösszege: 43,32 Mrd Ft**, ez az összeg képezi a forrásallokáció keretét a TOP 6. prioritásán belül.

A TOP 6. prioritásán belül intézkedésenként rögzített forrásallokáció azt hivatott biztosítani, hogy, hogy TOP szinten a kapcsolódó output indikátorok célértékei a 2014-2020-as költségvetési időszak végére teljesüljenek. Mivel azonban a megyei jogú városok fejlesztési igényei jelentősen eltérőek lehetnek mind nagyságrendjüket, mind pedig belső tematikus struktúrájukat tekintve, ezért az MJV-knek lehetősége van arra, hogy – a TOP alap forráselosztási struktúrából kiindulva – valós helyi igényeiknek megfelelően alakítsák ki a forrásfelhasználás intézkedések közötti belső arányait. Az RFP IH a megyei jogú városok igényeinek összegzése után 2015. május 5-én megküldte Debrecen részére a végleges, kötelezően alkalmazandó intézkedésenkénti forrásallokációs táblázatot, ezért az ITP végleges verziójában ennek megfelelően történt a keretösszeg elosztása (1. táblázat).

1. táblázat: Debrecen ITP forráskeretének saját igényre alapozott felosztása

TOP 6. prioritás intézkedései	6.1 Gazdaság-fejlesztés	6.2 Családbarát, munkába állást segítő intézmények, köz-szolgáltatások fejlesztése	6.3 Gazdaság-élénkítő és népesség-megtartó városfejlesztés	6.4 Fenntartható városi közlekedés-fejlesztés	6.5 Önkormányzatok energia-hatékonyságának és a megújuló energia-felhasználás arányának növelése	6.6 Városi köz-szolgáltatások fejlesztése	6.7 Leromlott városi területek rehabilitációja	6.8 Gazdaság-fejlesztéshez kapcsolódó foglalkoztatás-fejlesztés	6.9 Társadalmi kohéziót célzó helyi programok	ellenőrzés
Forrást biztosító Strukturális Alap megnevezése	ERFA							ESZA		
A TOP 6. Prioritás intézkedésenként rögzített belső aránya (%)	29,82%	7,76%	18,61%	8,90%	15,83%	5,41%	2,37%	8,35%	2,95%	100,00%
A TOP teljes MJV keret felosztása az intézkedések között	115,42	30,04	72,03	34,46	61,27	20,92	9,18	32,30	11,41	387,04
Az MJV forráskeret TOP belső arány szerinti felosztása (Ft)	12,918	3,363	8,062	3,856	6,858	2,342	1,028	3,615	1,278	43,320
MJV forráskeret saját igényre alapozott belső arányai (%)	29,82%	8,77%	18,61%	8,90%	15,83%	5,41%	1,36%	8,35%	2,95%	100,00%
Az MJV forráskeret igény szerinti belső arányokra alapozott felosztása (Ft)	12,918	3,800	8,062	3,856	6,858	2,342	0,590	3,615	1,278	43,320
eltérés (%)	0,00%	-1,01%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	1,01%	0,00%	0,00%	
eltérés (Ft)	0,000	-0,437	0,000	0,000	0,000	0,000	0,437	0,000	0,000	

Az 1. táblázatból látható, hogy a Debrecen MJV által a város igényeire alapozva tervezett forrásallokáció a 6.2 és a 6.7 intézkedések kivételével megegyezik a TOP 6. prioritásában javasolt eredeti forrásmegosztástól és teljesen egyezik az IH által 2015. május 5-én megküldött kötelezően alkalmazandó forrásallokációval (2. táblázat).

2. táblázat: A TOP belső megosztáshoz épest alkalmazott saját felosztás változásainak indoklása

Eltérés rövid indoklása:	
6.1 Gazdaság-fejlesztés	A forrásallokáció megegyezik a TOP intézkedésre eső belső arányával.
6.2 Családbarát, munkába állást segítő intézmények, köz-szolgáltatások fejlesztése	A forrásallokáció elfogadja az RFP IH által 2015.05.05-én küldött kötelező allokációt. A magasabb arányt Debrecen rendkívül kiterjedt, ám rossz állapotú óvodai és bölcsődei intézményhálózata indokolja, továbbá új nemzetközi intézmény kialakítását is tervezett.
6.3 Gazdaság-élénkítő és népesség-megtartó városfejlesztés	A forrásallokáció megegyezik a TOP intézkedésre eső belső arányával.
6.4 Fenntartható városi közlekedés-fejlesztés	A forrásallokáció megegyezik a TOP intézkedésre eső belső arányával.
6.5 Önkormányzatok energia-hatékonyságának és a megújuló energia-felhasználás arányának növelése	A forrásallokáció megegyezik a TOP intézkedésre eső belső arányával.
6.6 Városi köz-szolgáltatások fejlesztése	A forrásallokáció megegyezik a TOP intézkedésre eső belső arányával.
6.7 Leromlott városi területek rehabilitációja	A forrásallokáció elfogadja az RFP IH által 2015.05.05-én küldött kötelező allokációt. Az ITS-ben annak készítésekor érvényes módszertan szerint kijelölt szociális város-rehabilitációs akcióterületeken az intézkedés tárgyába tartozó fejlesztéseknek ennyi a forrásigénye.
6.8 Gazdaság-fejlesztéshez kapcsolódó foglalkoztatás-fejlesztés	A forrásallokáció megegyezik a TOP intézkedésre eső belső arányával.
6.9 Társadalmi kohéziót célzó helyi programok	A forrásallokáció megegyezik a TOP intézkedésre eső belső arányával.

Az intézkedésenkénti forráskeretek felhasználási módok szerinti megosztása

A TOP 6. prioritásának egyes intézkedésein belül a valós igények szerint meghatározott forráskeretet a megyei jogú város a következő négy formában használhatja fel:

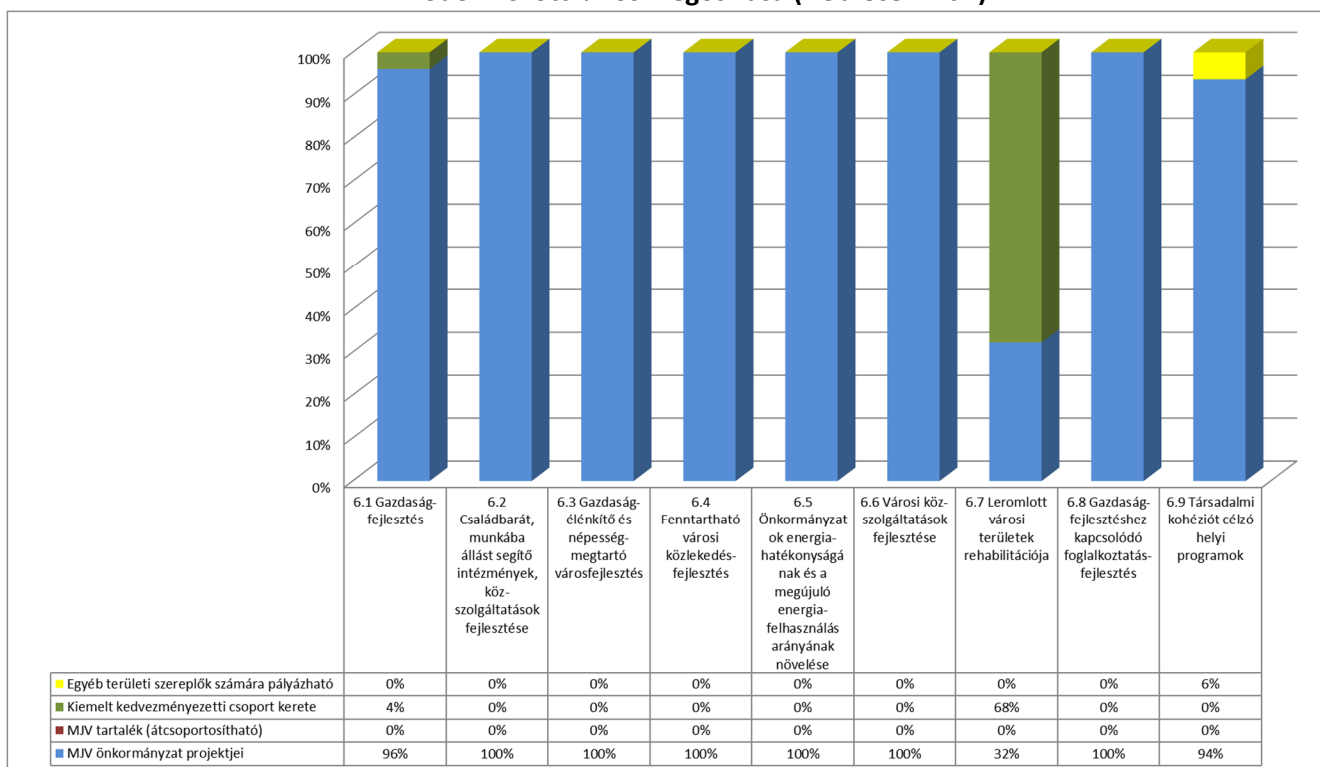
- 1. MJV önkormányzat fejlesztései:** ebbe a felhasználási módba az MJV Önkormányzatának saját fejlesztései, valamint az önkormányzati tulajdonú gazdasági társaságok által megvalósításra kerülő fejlesztések. Az MJV önkormányzat fejlesztési elképzelései esetében IH által előkészített felhívások alapján fog az MJV önkormányzat támogatási kérelmet készíteni. A végső döntést ebben az esetben is az IH vezetője mondja ki. Ezek az intézkedésenként

megjelenő konkrét fejlesztési elképzelések alkotják együttesen az ITP szintjén az **MJV fejlesztési csomagot**.

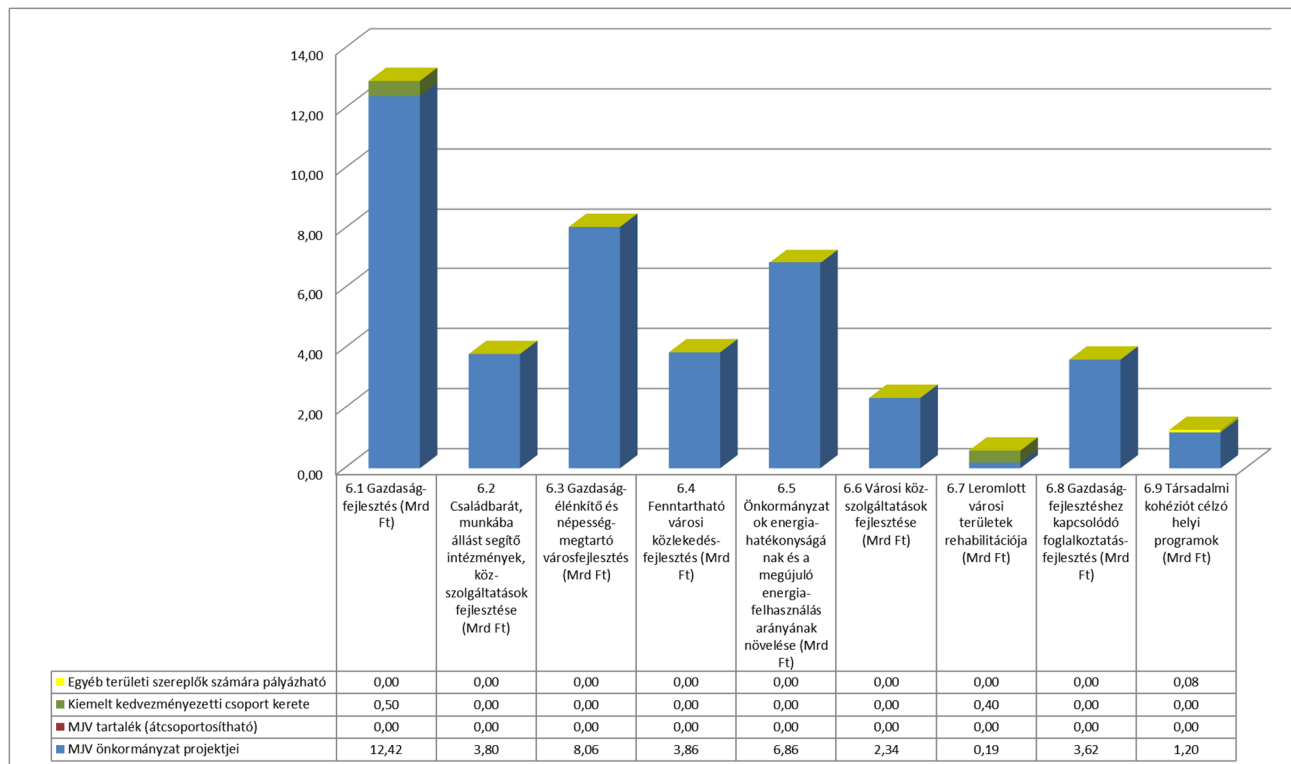
2. **MJV önkormányzat által felhasználható tartalék keret:** olyan, ugyancsak önkormányzati beavatkozások finanszírozására szolgál, amelyek 2015-ben még nem pontosíthatók, fejlesztési elképzelés szinten még nem értelmezhetők. A keret rugalmasan felhasználható, mivel az MJV döntése alapján akár át is csoportosítható a harmadik és negyedik felhasználási módba.
3. **Kiemelt kedvezményezett csoport(ok)ra vonatkozó keret:** az adott intézkedés/konstrukció esetében támogatásra jogosult szereplők közül az MJV előnyben részesíthet bizonyos kedvezményezett csoportokat (nem MJV önkormányzat, hanem pl. egyház, civil szervezetek, jogszabályban meghatározott építetők, fenntartók) egy bizonyos keretösszeg erejéig. **Fontos, hogy az egyes intézkedéseken belül nem kötelező a keret létrehozása, csak ott érdemes alkalmazni ahol valóban indokolt és alátámasztható.**
4. **Egyéb (nem MJV önkormányzat) helyi szereplők által felhasználható keret:** az OP-ban megjelenített egyéb szereplők által megvalósításra szánt beavatkozások finanszírozására szolgál. A forráselosztás felhívás alapú, azaz az adott keret erejéig az MJV közreműködésével az IH felhívásokat készít, amelyekre a specifikációban meghatározott bármely szereplő támogatási kérelmet nyújthat be.

Debrecen Integrált Területi Programja intézkedésenkénti forráskereteinek **felhasználási módok szerinti tervezett megosztását** a 2. és a 3. ábra mutatja be:

2. ábra. Az egyes intézkedésekre jutó saját igényre alapozott keretösszeg forrás-felhasználási módok közötti %-os megoszlása (Debrecen MJV)

3. ábra: Az egyes intézkedésekre jutó, saját igényre alapozott keretösszeg forrás-felhasználási módok közötti abszolút megoszlása (Mrd Ft)

A Debrecen számára az 1702/2014. (XII. 3.) Korm. határozat alapján biztosított TOP **forráskeret felhasználási módok szerinti indoklása** a következő:

- MJV önkormányzat fejlesztései:** Debrecen ITP-je a forráskeret felhasználási módjait tekintve túlnyomórészt az önkormányzat fejlesztéseit részesíti előnyben, amely a Debrecen rendelkezésére álló teljes (43,32 Mrd Ft) TOP keret 97,7%-át teszi ki. Ez a dominancia abból adódik, hogy Debrecen MJV Önkormányzata már az ITS tervezésekor elkezdte a TOP-hoz kapcsolódó projektlistájának összeállítását és számos olyan konkrét fejlesztési igény fogalmazódott meg, amelyek költsége a rendelkezésre álló keret nagy részét lefedi. A közvetlenül az MJV forráskeretbe tartozó fejlesztések által biztosítható leginkább, hogy az ITP keretében megvalósuló beavatkozások a városi stratégiai célokkal egyező módon, a lehető legnagyobb mértékben járuljanak hozzá a célul kitűzött gazdaság- és foglalkoztatás-fejlesztés eléréséhez.
- MJV önkormányzat által felhasználható tartalék keret:** a Debrecen számára allokált 43,32 Mrd Ft-os keret terhére nem került tartalék betervezésre, mivel már ismertek a konkrét projektek. Ezzel együtt az ITP-hez készült projektlistán szerepelnek még támogatható projektek amelyek a tervek szerint saját forrásból valósulnak meg, de amennyiben valamilyen okból kifolyólag valamely jelenleg az ITP-ben szereplő projekt kiesne, vagy költségei alacsonyabbak lesznek a tervezettnél ezek közül a projektek közül van lehetőség pótolni.
- Kiemelt kedvezményezett csoportokra vonatkozó keret** Debrecen két intézkedés esetében alkalmaz. A 6.1 intézkedés esetében 500 millió Ft-os keretet az egyházak turisztikai

célú fejlesztéseire biztosít a város, míg a 6.7 intézkedésnél 400 millió Ft a város ingatlanjait kezelő Cívis Ház részére áll majd rendelkezésre a Dobozikert szociális városrehabilitációs akcióterületen az ott található szociális bérlakások felújítására.

4. **Egyéb helyi szereplők által felhasználható keretet** az önkormányzat a városrehabilitációs programokhoz kapcsolódó kiegészítő kisléptékű fejlesztésekhez (közösségépítés, képző és felzárkóztató programok stb.) biztosít majd elsősorban civil szervezetek számára 80 millió Ft értékben.

4. MJV fejlesztési csomag

A Debrecen számára alokált teljes TOP forráskeret 97,7 %-át kitevő MJV fejlesztési csomagba azok a z 1. forrás-felhasználási módba sorolt konkrét fejlesztési elképzelések tartoznak, amelyek kedvezményezettje Debrecen MJV Önkormányzata. A fejlesztési csomag összeállítása a város sajátos szükségleteinek és fejlesztési igényeinek figyelembe vételével történt, szem előtt tartva az integráltság szempontjait. Az összesen 42,34 Mrd Ft költséggel tervezett MJV fejlesztési csomagba tartozó projektek becsült forrásigényét a 3. táblázat mutatja be:

3. táblázat: Debrecen MJV fejlesztési csomag elemei és becsült forrásigénye

Intézkedés megnevezése	Fejlesztési elképzelések / beavatkozás megnevezése	A fejlesztési elképzelés /beavatkozás becsült költsége (Ft)	Első forrásfelhasználási mód keret összege (az adat forrása a 3. munkalap)
6.1 Gazdaság-fejlesztés	az intézkedés fejlesztési elképzelései összesen	12 418 000 000	12,42
	Sportmúzeum interaktív fejlesztése	50 000 000	
	Debrecen déli gazdasági övezet infrastruktúrájának fejlesztése (Déli Ipari Terület Akcióterülethez rendelve)	3 300 000 000	
	Nyílt innovációs központ (SC)	2 800 000 000	
	A helyi termékek piacra-jutását segítő program (piacssarnok Tócskertenben)	200 000 000	
	Piacssarnok építése a Dobozikertben	250 000 000	
	Nagygyerdei Kultúrpark rekonstrukciója (Egyetemváros-Nagygyerdő akcióterülethez rendelve)	1 200 000 000	
	Turisztikai célú kerékpárút fejlesztési program 1. ütem	700 000 000	
	Az egykori Magyar Gördülőcsapágy Művek helyén lévő gazdasági terület jobb megközelíthetőségének biztosítása	800 000 000	
	Határ úti ipari park elérhetőségének javítása	1 500 000 000	
	A város északi részén fekvő gyógyszergyári iparterület elérhetőségének javítása Józsa felől	1 218 000 000	
	A Debreceni Egyetem Ipari Park elérhetőségének kiépítése a 33 főút felől	400 000 000	

6.2 Családbarát, munkába állást segítő intézmények, közszolgáltatások fejlesztése	az intézkedés fejlesztési elképzelései összesen	3 800 000 000	3,80
	A bölcsődei ellátás feltételeinek javítása a meglévő bölcsődei intézményekben.	1 200 000 000	
	Óvodafejlesztés a meglévő intézményekben	1 800 000 000	
	A bölcsődei ellátás feltételeinek javítása új bölcsődék kialakításával tervezett Debrecenben.	400 000 000	
	Óvodafejlesztés új óvoda kialakításával tervezett Debrecenben.	400 000 000	
6.3 Gazdaság-élénkítő és népesség-megtartó városfejlesztés	az intézkedés fejlesztési elképzelései összesen	8 061 900 000	8,06
	A Vénkerti lakótelep gazdaságélénkítő környezeti megújítása	500 000 000	
	Az Újkerti lakótelep gazdaságélénkítő környezeti megújítása	500 000 000	
	A Sestakerti lakótelep gazdaságélénkítő környezeti megújítása	100 000 000	
	A Libakert lakótelep gazdaságélénkítő környezeti megújítása	150 000 000	
	Debrecen, keleti városrész csapadékvíz elvezetésének rendezése	466 900 000	
	Térfigyelő rendszer kiépítése Debrecenben (Belváros akcióterülethez rendelve) (SC)	150 000 000	
	Kulturális intézmények technikai korszerűsítése.	100 000 000	
	Zajvédő fal építés a Faraktár utcán	25 000 000	
	A Belváros sétáló övezetének keleti és nyugati irányú kiterjesztése (Belváros akcióterülethez rendelve)	1 500 000 000	
	Debrecenben az aktív szabadidő eltöltéséhez kapcsolódó területek kialakítása és rekonstrukciója.	450 000 000	
	A Tócskerti lakótelep gazdaságélénkítő környezeti megújítása	500 000 000	
	A Tócsóvölgyi lakótelep gazdaságélénkítő környezeti megújítása	300 000 000	
	A Sóház lakótelep gazdaságélénkítő környezeti megújítása	100 000 000	
	Csapadékvíz elvezető rendszer kiépítése	900 000 000	
	Integrált közgyűteményi rendszerek kialakítása Debrecenben. (SC)	100 000 000	
	Bem tér rekonstrukciója	200 000 000	
	Térfigyelő, adatgyűjtő és szolgáltató rendszer kiépítése (SC)	500 000 000	
	Zajvédő falak építése	100 000 000	
	Skate park kialakítása a Nagyerdőn (Egyetemváros-Nagyerdő akcióterülethez rendelve)	70 000 000	
	Csapadékvíz elvezető rendszer kiépítése a Nagysándor-telep-Vulkán-telep Akcióterület érintett utcáiban (Nagysándor-telep-Vulkán-telep akcióterülethez rendelve)	150 000 000	
	Földutak leburkolása (Nagysándor-telep-Vulkán-telep akcióterülethez rendelve)	300 000 000	
	A Dobozi kert gazdaságélénkítő környezeti megújítása (Dobozikert Akcióterülethez rendelve)	200 000 000	
	Petőfi tér rekonstrukciója	700 000 000	

6.4 Fenntartható városi közlekedés-fejlesztés	az intézkedés fejlesztési elképzelési összesen	3 856 400 000	3,86
	A gyalogos közlekedés biztonságos feltételeinek fejlesztése	606 400 000	
	Hivatásforgalmi kerékpárút fejlesztési program 1. ütem	500 000 000	
	Gyalogos és kerékpáros közlekedés kultúrájának fejlesztése Debrecen	50 000 000	
	A kiskörút nyugati része befejező szakaszának megépítése (Belvárosakcióterülethez rendelve)	1 300 000 000	
	Városi csomópontok korszerűsítése	870 000 000	
	Debrecen belváros csúcsidei forgalomcsillapítása program (SC)	400 000 000	
	Kerékpárút hálózat fejlesztése (Nagysándortelep-Vulkánteleg akcióterülethez rendelve)	130 000 000	
6.5 Önkormányzatok energia-hatékonyságának és a megújuló energia-felhasználás arányának növelése	az intézkedés fejlesztési elképzelései összesen	6 858 000 000	6,86
	A Régi Városháza főépülete rekonstrukciójának 2. üteme (akcióterülethez rendelve)	1 750 000 000	
	Az egykori megyei könyvtár épületének felújítása.	500 000 000	
	Oktatási és nevelési intézmények fejlesztése fenntartható energia akcióprogram készítésével (SC)	1 870 000 000	
	A Zenede (ma Kodály Zoltán Zeneművészeti Szakközépiskola és Zeneiskola) felújítása (Belváros akcióterülethez rendelve)	488 000 000	
	Középiskolai kollégiumok felújítása, korszerűsítése	300 000 000	
	Városi intézmények energetikai korszerűsítése	1 250 000 000	
	Debreceni Művelődési Központ és intézményeinek fejlesztése	200 000 000	
	A Dobozikertben található oktatási, nevelési és kulturális intézmények energiatudatos komplex felújítása (Dobozikert Akcióterülethez rendelve)	500 000 000	
6.6 Városi köz-szolgáltatások fejlesztése	az intézkedés fejlesztési elképzelései összesen	2 342 000 000	2,34
	Egészségügyi alapellátás korszerűsítése Debrecenben	600 000 000	
	Időskorúak nappali ellátásának fejlesztése 1. ütem (Szávay Gyula u.)	400 000 000	
	Időskorúak nappali ellátásának fejlesztése 2. ütem	200 000 000	
	Időskorúak gondozásának, otthoni ellátásának fejlesztése	800 000 000	
	Gyermek- és családvédelmi intézmények fejlesztése	342 000 000	
6.7 Leromlott városi területek rehabilitációja	az intézkedés fejlesztési elképzelései összesen	190 000 000	0,19
	Közösségi ház létesítése (Nagysándortelep-Vulkánteleg akcióterülethez rendelve)	140 000 000	
	Sportpálya létesítése (Nagysándortelep-Vulkánteleg akcióterülethez rendelve)	50 000 000	
6.8 Gazdaság-fejlesztéssel kapcsolódó foglalkoztatás-fejlesztés	az intézkedés fejlesztési elképzelési összesen	3 615 000 000	3,62
	Befektetés- és beruházás-ösztönzési program I	450 000 000	
	Vállalkozás-fejlesztési támogató program	350 000 000	
	Foglalkoztatási paktum(ok) kialakítása és megvalósítása Debrecenben	2 815 000 000	

6.9 Társadalmi kohéziót célzó helyi programok	az intézkedés fejlesztési elképzelései összesen	1 198 000 000	1,20
	Debreceni tehetséggondozó program fejlesztése	80 000 000	
	A társadalmi befogadás erősítését szolgáló helyi szintű komplex programok	300 000 000	
	21. századra felkészült lakosságot segítő helyi szintű komplex programok (SC)	408 000 000	
	Közösségfejlesztő, képzési és felzárkóztató programok megvalósítása a Nagysándortelep-Vulkántelep Akcióterületen (soft)	30 000 000	
	Beruházásokhoz kapcsolódó közösségépítés és szemléletformálás (Belváros akcióterülethez rendelve)	25 000 000	
	Digitális helyismereti program. (SC)	20 000 000	
	Közművelődési hálózat fejlesztése.	70 000 000	
	Helyi identitás erősítése Debrecenben	200 000 000	
	Helyismereti és helytörténeti program. (SC)	40 000 000	
	Közösségfejlesztő, képzési és felzárkóztató programok megvalósítása a Dobozikert Akcióterületen (soft) (SC)	25 000 000	

Az ITP készítése és az MJV fejlesztési csomag összeállítása során is fontos cél volt, hogy ne egymástól független, pontszerű fejlesztések kerüljenek megfogalmazásra, hanem lehetőség szerint minél nagyobb fokú integráltság jellemezze a programot, annak elemei szinergikus hatást gyakoroljanak egymásra és az egész programra. Debrecen MJV fejlesztési csomagja több szinten is szinergikus hatásokat mutat.

Szinergia az ITP céljaival. A fejlesztési csomag minden eleme hozzájárul egy, de sok esetben akár több ITP cél eléréséhez, ezzel segítve a program hatékonyságát. Például az óvodai férőhelyek felújítását és bővítését célzó program egyértelműen támogatja az 5. IPT cél (A város köznevelési és közművelődési infrastruktúrájának fejlesztése) elérését, ugyanakkor hozzájárul a 2. cél (A nemzetközileg versenyképes gazdaság igényeit kielégítő infrastruktúra-fejlesztés, a gazdasági szereplőket támogató környezet kialakítása) teljesüléséhez, de segíti a 3. cél (Az épített és természeti környezet védelme, állapotának javítása) megvalósulását is.

A fejlesztési csomag elemei között több szinten is megfigyelhető a szinergia.

- A TOP 6. prioritásának egy adott intézkedésébe tartozó projektek egymással szoros kapcsolatban állva egyrészt a tematikus integráltság jegyeit viselik magukon, mivel egy adott városi szükségletként felmerülő téma terület igényeinek kielégítését célozzák, másrészt jellemző, hogy a projektek egymáshoz is kapcsolódnak, egymás hatását is erősítik. Például a TOP 6.2 Családbarát, munkába állást segítő intézmények, köz-szolgáltatások fejlesztése intézkedése keretében támogatható projektek mind a kisgyermekesek munkába állását hivatottak segíteni, ugyanakkor az óvodai férőhelyek felújítása és bővítése figyelemmel van a bölcsődei férőhelyek számának növekedésére is hozzájárulva ezzel egy összehangolt jól működő rendszer megvalósításához.

- Azok a projektek, amelyek az ITS-ben kijelölt valamilyen akcióterülethez tartoznak a fentiekén túlmenően még nagyfokú területi integráltsággal is jellemezhetők, amelyek következtében különösen erős szinergikus hatást gyakorolnak az adott terület fejlődésére. Másrészt természetesen az egyes akcióterületi projektek egymással is szoros kapcsolatban állva, egymás hatását erősítve és kiegészítve mind az adott terület fejlesztési szükségleteinek kielégítését szolgálják, azaz a belső szinergia is erős. Például egy szociális városrehabilitációs akcióterületen tervezett kerékpárút kialakítása egyrészt segíti az akcióterület belső közlekedését, köztük a szintén projektilem közösségi ház megközelítését, másrészt a városi hálózatba kapcsolódva a helyben el nem érhető szolgáltatások hozzáférhetőségét is növeli. A közösségi ház pedig egyúttal helyet biztosít a lakosság felzárkóztatását célzó közösségi, képzési és egyéb programoknak.
- Azok a projektek, amelyek egy adott hálózat részét képezik, szintén szorosabb kapcsolatban, hálózati szinergiában is állnak, erősítik az adott rendszer funkcióját és használhatóságát még akkor is, ha a város két egymástól távoli pontján valósulnak meg. Tipikusan ilyen projektek például a városi hálózat részét képező kerékpárutak, vagy a közösségi közlekedés fejlesztését célzó beavatkozások.
- Szinergikus hatások akkor is fennállhatnak egyes projektek között, ha azok sem témájukban, sem területileg nem mutatnak integráltságot. Például egy belvárosi „zöld város” funkciót támogató forgalomcsillapított övezet hatását nagyban növeli, ha kiépülnek a belváros elkerülését biztosító útvonalak és csomópontok, illetve fejlesztik a közösségi és a kerékpáros közlekedés útvonalait is.

Az MJV fejlesztési csomag TOP intézkedés szintű rövid tartalmi összefoglalása.

6.1. Gazdaságfejlesztés. Az ebbe az intézkedésbe tartozó fejlesztési elképzelések mindegyike gazdaságfejlesztési fókuszú. Az intézkedéshez tartozó beruházások közül a legnagyobb volumenű két projektjavaslat a *Debrecen déli gazdasági övezet infrastruktúrájának fejlesztése* (a város déli részén, kiváló logisztikai fekvéssel rendelkező ipari terület kialakítását célozza, mivel a debreceni ipari parkok jórészt már megteltek), illetve a *Nyílt innovációs központ* létesítése (KKV-k számára nyújt majd helyszínt és lehetőséget új technológiai, termék és szolgáltatásfejlesztéshez). Emellett gazdasági területek elérhetőségét javító útfejlesztések szerepelnek a fejlesztési elképzelések között, valamint turisztikai célú beruházások. Utóbbiak közül kiemelkedik a Nagyerdei Kultúrpark rekonstrukciója, amely az 50 éves debreceni vidámpark és állatkert infrastruktúrájának felújítását foglalja magában a természeti és környezeti értékek bemutatását szolgáló attrakciók fejlesztésével, új látogató és családbarát szolgáltatások kialakításával. A forrás-felhasználási módokat tekintve az intézkedéshez tartozó fejlesztési elképzelések 96,1 %-a DMJV fejlesztési csomagjába tartozik, mivel ezáltal biztosítható leginkább, hogy az ITP keretében megvalósuló beavatkozások a városi stratégiai célokkal egyező módon, a lehető legnagyobb mértékben járuljanak hozzá a célul kitűzött gazdaság- és foglalkoztatás-fejlesztés eléréséhez. Emellett 500 millió Ft kerettel a kiemelt kedvezményezett csoport is megjelenik az intézkedésben a helyi egyházak kulturális turisztikai látogatószámot növelő fejlesztései számára.

Debrecen az időközben szétbontott TOP 6.1.1 intézkedés „Ipari Park és iparterület fejlesztése” alintézkedése keretében 3,3 milliárd Ft, míg az „Inkubátorház fejlesztés” alintézkedéshez kapcsolódóan 2,8 milliárd Ft forrást kíván felhasználni. Az ipari területek jobb megközelíthetőségét biztosító gazdasági célú közlekedésfejlesztésre 3,9 milliárd Ft az allokált összeg. 2015-ben azokat a projekteket szeretné elkezdni a város, amelyek a helyi gazdaság fejlesztéséhez elengedhetetlenek és a késlekedés versenyhátrányt okozna (déli gazdasági övezet infrastruktúrájának fejlesztése, nyílt innovációs központ), illetve olyan már előkészítettebb, kisebb projekteket, amelyek viszonylag gyorsan indíthatók (piaccsarnokok létesítése, sportmúzeum fejlesztése).

Az ITP 6.1. TOP intézkedéshez kapcsolódó fejlesztési elképzelései az OFTK specifikus céljai közül mindenekelőtt „A többközpontú térszerkezetet biztosító városhálózat” és a „Versenyképes, innovatív hálózati gazdaság” elérését támogatják a város gazdaságának erősítése révén. A TOP „(1) Gazdaságélénkítéshez és foglalkoztatási szint növeléséhez szükséges helyi feltételek biztosítása” fejlesztéspolitikai céljának megvalósulását segítik Debrecen fejlesztési elképzelései a helyi gazdasági infrastruktúra fejlesztése, a munkahelyek elérhetőségének javítása, valamint a turisztikai beavatkozások által.

6.2. Családbarát, munkába állást segítő intézmények, közszolgáltatások fejlesztése. Az ebbe az intézkedésbe tartozó 4 fejlesztési elképzelés mindegyike a munkába állást, ezáltal a helyi gazdaságot segíti az óvodai és bölcsődei férőhelyek létesítése, illetve a meglévő kapacitások felújítása által. Debrecen jelenleg is kiterjedt bölcsődei és óvodai férőhely-kapacitással rendelkezik, viszont az intézmények állapota jelentős arányban elavult, felújításra szorul. Férőhelyszám bővítésére ott van szükség, ahol a város népesedési viszonyainak változása ezt indokoltá teszi. A tervezett fejlesztések az önkormányzati forrás-felhasználási módba tartoznak, tekintettel egyrészt arra, hogy a jól működő meglévő intézményhálózat is önkormányzati fenntartású, másrészt így biztosítható leginkább a beavatkozások a városi stratégiai célokkal, mindenekelőtt a foglalkoztatással és a gazdaságfejlesztéssel való összhangja.

Az ITP 6.2. TOP intézkedéshez kapcsolódó fejlesztési elképzelései az OFTK „Népesedési fordulat, egészséges és megújuló társadalom” átfogó céljához, illetve a területi specifikus céljai közül mindenekelőtt a „Területi különbségek csökkentése, térségi felzárkóztatás és gazdaságösztönzés” célhoz kapcsolódnak. A TOP „(2) Vállalkozásbarát és népességmegtartó település-, kiemelten városfejlesztés, az életminőség és társadalmi összetartozás javításához szükséges helyi feltételek biztosítása” fejlesztéspolitikai céljának megvalósulását segítik Debrecen fejlesztési elképzelései a munkába állást segítő intézmények fejlesztése által.

6.3. Gazdaságélénkítő és népességmegtartó városfejlesztés intézkedéshez tartozik számát tekintve a legtöbb Debreceni fejlesztési elképzelés. A tervezett beavatkozások között fontos szerepet játszik a város mára már degradálódott lakótelepeinek gazdaságélénkítő környezeti szempontú megújítása (közösségi terek, zöldfelületek), amely a lakótelepeken található számos lakosságot kiszolgáló kisebb üzlet és vállalkozás igényeit figyelembe véve teremt kedvezőbb lakó és vállalkozási környezetet, amely a lakosság színvonalasabb ellátását is támogatja. Fontos szegmensei a tervezett

beavatkozásoknak a város több részén még kiépítetlen csapadécsatorna-hálózat fejlesztését célzó projektjavaslatok, illetve a környezet védelmét segítik és a zöldfelületet is növelik a tervezett zajvédő falak. Emellett a közterületek és közösségi terek zöldfelületek megújítását és növelését, valamint az ott található kiskereskedelmi üzletek igényeit figyelembe vevő fejlesztései szerepelnek még a javaslatok között. A tervezett fejlesztések túlnyomó többségben az önkormányzati forrás-felhasználási módba tartoznak, tekintettel arra, hogy a az érintett közterületek önkormányzati tulajdonban vannak, illetve ezáltal biztosítható a beavatkozások a városi stratégiai célokkal összhangban történő megvalósítása.

Debrecen az intézkedés esetében a „Bel- és csapadékvíz elvezetés” altéma keretében 1,52 milliárd Ft forrást kíván felhasználni, míg a többi fejlesztés a „Zöld városhoz” kapcsolódik.

Az ITP 6.3. TOP intézkedéshez kapcsolódó fejlesztési elképzelései az OFTK területi specifikus céljai közül mindenekelőtt „A többközpontú térszerkezetet biztosító városhálózat” és a „Vidéki térségek népességeltartó képességének növelése” célok elérését támogatják a gazdasági szempontokat is figyelembe vevő környezeti és zöld város fejlesztések révén. A TOP „(2) Vállalkozásbarát és népességmegtartó település-, kiemelten városfejlesztés, az életminőség és társadalmi összetartozás javításához szükséges helyi feltételek biztosítása” fejlesztéspolitikai céljának megvalósulását segítik Debrecen TOP 6.3 intézkedéséhez kapcsolódó fejlesztései a bel- és csapadék-víz-elvezetés, illetve a gazdaságélénkítés szempontjait figyelembe vevő zöld város fejlesztések megvalósítása által.

6.4. Fenntartható városi közlekedésfejlesztés. Az intézkedésbe tartozó fejlesztések a környezetbarát közlekedés fejlesztését célozzák. Ennek megfelelően a kerékpárút-hálózat fejlesztését célzó elképzelések éppúgy megtalálhatók benne, mint a közösségi közlekedést támogató beavatkozások, a gyalogos közlekedés biztonságának fokozása, a forgalomcsillapított övezetek létesítése, vagy a városi csomópontok korszerűsítése. Ezek a beavatkozások az önkormányzati forrás-felhasználási módba tartoznak, egyrészt azért, mivel a közösségi közlekedés önkormányzati kompetencia, másrészt pedig a tervezett beavatkozások csak önkormányzati tulajdonú közterületeket érintenek, állami utakat nem. Debrecen a Nagysándortelep, illetve a város keleti részén elhelyezkedő iparterület melletti lakóövezetet (Zsibogó és környéke) szeretné kerékpárosbarát településrészekként megtervezni és a szükséges fejlesztéseket végrehajtani.

Az ITP 6.4. TOP intézkedéshez kapcsolódó fejlesztési elképzelései az OFTK „Összekapcsolt terek: az elérhetőség és a mobilitás biztosítása” területi specifikus céljához kapcsolódnak. A TOP „(2) Vállalkozásbarát és népességmegtartó település-, kiemelten városfejlesztés, az életminőség és társadalmi összetartozás javításához szükséges helyi feltételek biztosítása” fejlesztéspolitikai céljának megvalósulását segítik Debrecen fejlesztési elképzelései a fenntartható, környezetbarát közlekedés fejlesztése által.

6.5. Önkormányzatok energiahatékonyságának és a megújuló energia-felhasználás arányának növelése. Az intézkedésbe tartozó fejlesztések önkormányzati tulajdonú, többnyire valamilyen közfeladatot ellátó intézmény energiahatékonysági fejlesztését célozzák, figyelemmel a megújuló energia lehetőség szerinti minél nagyobb arányú alkalmazására. Az intézkedésre alokkált források

csaknem felét az oktatási-nevelési intézmények energetikai korszerűsítése teszi ki. A másik hangsúlyos területet a Debrecenben igen jelentős kulturális és közművelődési intézmények felújítása jelenti, illetve közigazgatási funkciójú épület energetikai megújítása is szerepel a beavatkozások között. Elkészül továbbá Debrecen Fenntartható Energia Akcióprogramja is. Mivel az épületek önkormányzati tulajdonban vannak, ezért az önkormányzati forrás-felhasználási módba tartoznak az ide kapcsolódó fejlesztések

Az ITP 6.5. TOP intézkedéshez kapcsolódó fejlesztési elképzelései az OFTK „Stratégiai erőforrások megőrzése, fenntartható használata, és környezetünk védelme” specifikus céljához kapcsolódnak. A TOP „(2) Vállalkozásbarát és népességmegtartó település-, kiemelten városfejlesztés, az életminőség és társadalmi összetartozás javításához szükséges helyi feltételek biztosítása: az önkormányzati épületek energiahatékonyságának javítása a hatékony településüzemeltetés és a széndioxid kibocsátás csökkentése érdekében” fejlesztéspolitikai céljának megvalósulását segítik Debrecen fejlesztési elképzelései.

6.6. Városi közszolgáltatások fejlesztése esetében az ITP a debreceni önkormányzati egészségügyi alapellátás és szociális alapszolgáltatások infrastruktúrájának fejlesztését takarja. Az alapellátást nyújtó épületek felújítása és fejlesztése mellett Debrecen az időskorúak gondozására is nagy hangsúlyt szeretne fektetni (otthoni gondozás és ellátás feltételeinek javítása és jelzőrendszer kiépítése, nappali ellátás fejlesztése). Mivel az épületek önkormányzati tulajdonban vannak, ezért az önkormányzati forrás-felhasználási módba tartoznak az ide kapcsolódó fejlesztések.

Az ITP 6.6. TOP intézkedéshez kapcsolódó fejlesztési elképzelései az OFTK „Stratégiai erőforrások megőrzése, fenntartható használata, és környezetünk védelme” specifikus céljához kapcsolódnak. A TOP „(2) Vállalkozásbarát és népességmegtartó település-, kiemelten városfejlesztés, az életminőség és társadalmi összetartozás javításához szükséges helyi feltételek biztosítása: a közszolgáltatások fejlesztése, bővítése az életminőség javítása, és a népesség, különösen a fiatalok megtartása érdekében” fejlesztéspolitikai céljának megvalósulását segítik Debrecen fejlesztési elképzelései.

6.7. Leromlott városi területek rehabilitációja. Az ITS-ben annak készítésekor érvényes módszertan szerint kijelölt szociális városrehabilitációs akcióterületeken az intézkedés tárgyába tartozó beavatkozások sorolhatók ide. Debrecen esetében a Nagysándortelep-Vulkán telep, illetve a Dobozikert került kijelölésre szociális városrehabilitációs akcióterületként. Közösségi ház létesítése történik a Nagysándortelepen közösségi célú sportpályával kiegészítve, amely a helyi lakosság összefogásának és további fejlesztésének alapfeltétele. A Dobozikertben az önkormányzati tulajdonú szociális bérlakások felújítása is tervezett, amelyek kezelését végző önkormányzati gazdasági társaság végzi majd kedvezményezettként. Természetesen számos más fejlesztés (pl. intézmények energetikai korszerűsítése, zöldfelület fejlesztés, kerékpárút) és soft programelemek is megvalósulnak az akcióterületeken, de ezek más a TOP intézkedések keretében finanszírozandók. A fejlesztések a bérlakások felújítását kivéve az önkormányzat kompetenciájába tartoznak, mivel az érintett ingatlanok tulajdonosa az önkormányzat.

Az ITP 6.7. TOP intézkedéshez kapcsolódó fejlesztési elképzelései az OFTK „Térségi potenciálokra alapozott, fenntartható térszerkezet” átfogó céljához, illetve a területi specifikus céljai közül mindenekelőtt a „Területi különbségek csökkentése, térségi felzárkóztatás és gazdaságösztönzés” célhoz kapcsolódnak. A TOP „(2) Vállalkozásbarát és népességmegtartó település-, kiemelten városfejlesztés, az életminőség és társadalmi összetartozás javításához szükséges helyi feltételek biztosítása: a közszolgáltatások fejlesztése, bővítése az életminőség javítása, és a népesség, különösen a fiatalok megtartása érdekében” fejlesztéspolitikai céljának megvalósulását segítik Debrecen fejlesztési elképzelései.

6.8. Gazdaságfejlesztéshez kapcsolódó foglalkoztatás-fejlesztés keretében az ITP elsődleges célja egy debreceni helyi foglalkoztatási paktum létrehozása és a megyei hasonló megállapodással összhangban való működtetése. A paktum magába foglalja a paktum szervezetének létrehozását és működtetését, illetve a Debrecen számára leginkább releváns területeken aktív munkahely-teremtési és foglalkoztatási ESZA programok megvalósítását figyelemmel az ITP keretében megvalósuló egyéb fejlesztésekre is (pl. családbarát, munkába állást segítő intézmények fejlesztése). Ezen túl a foglalkoztatás elősegítése érdekében kiegészítő tevékenységként befektetés-ösztönzési és vállalkozásfejlesztési program megvalósítása tervezett. A fejlesztések az önkormányzat kompetenciájába tartoznak, mivel a paktum felállítása és működtetésének biztosítása elsősorban önkormányzati feladat.

Az ITP 6.8. TOP intézkedéshez kapcsolódó fejlesztési elképzelései elsősorban az OFTK „Versenyképes, innovatív hálózati gazdaság” céljának elérését segítik. A TOP „(1) Gazdaságélénkítéshez és foglalkoztatási szint növeléséhez szükséges helyi feltételek biztosítása” és a „(2) Vállalkozásbarát és népességmegtartó település-, kiemelten városfejlesztés, az életminőség és társadalmi összetartozás javításához szükséges helyi feltételek biztosítása” fejlesztéspolitikai célok megvalósulásához is hozzájárulnak a tervezett beavatkozások a befektetés- és beruházás-ösztönzés, a vállalkozásfejlesztés, illetve a foglalkoztatási paktum és munkahelyteremtés által.

6.9. Társadalmi kohéziót célzó helyi programok több szinten is megjelennek Debrecen ITP-jében: egyrészt a szociális városrehabilitációs akcióterületekhez kapcsolódóan a helyi lakosság kohézióját és felzárkóztatását célzó komplex programokként; másrészt a város egyéb térségeiben megvalósuló közösségépítést segítő programok formájában; harmadrészt pedig egy-egy speciális, felzárkóztatásra szoruló területre koncentrált akciókként (pl. tehetséggondozás, digitális helyismeret, 21. századra felkészült lakosság segítése; beruházásokhoz kapcsolódó programok). A fejlesztések elsősorban az önkormányzat kompetenciájába tartoznak, de megjelennek civil szervezetek is az egyéb kedvezményezett körben az egyes speciális területekhez kapcsolódóan, a helyi kezdeményezéseket segítőként.

Az ITP 6.9. TOP intézkedéshez kapcsolódó fejlesztési elképzelései hozzájárulnak a „Területi különbségek csökkentése, térségi felzárkóztatás és gazdaságösztönzés” és az „Értéktudatos és szolidáris, öngondoskodó társadalom” OFTK célok eléréséhez, illetve a TOP „(2) Vállalkozásbarát és

népeségmegtartó település-, kiemelten városfejlesztés, az életminőség és társadalmi összetartozás javításához szükséges helyi feltételek biztosítása” fejlesztéspolitikai célok megvalósulásához.

5. Az ITP indikátorvállalásai

A TOP 6. prioritás esetében operatív program prioritás / egyedi célkitűzés szinten meghatározásra kerültek a teljesítendő kimeneti indikátorok és az elvárt célértékek, amelyek elérésére az ITP tervezése során törekedni kell. Fontos, hogy a TOP szinten vállalt célértékek teljesüléséhez minél nagyobb mértékben hozzá tudjon járulni egy területi szereplő, viszont nem hagyhatók figyelmen kívül az ITP TOP-pal összhangban lévő, mégis egyedi céljai sem.

Debrecen MJV annak érdekében, hogy a TOP által vállalt indikátorok teljesüléséhez minél nagyobb mértékben hozzájárulhasson, ahol lehetséges volt a Debrecennek jutó TOP forrásarányos indikátorértékek teljesítését vállalta. Az RFP IH Debrecen részére 2015. május 5-én e-mail útján juttatta el azt a forrásallokációs táblázatot, amelytől való eltérésre az ITP végleges verziójában nincs lehetőség és az indikátorvállalásokat is ennek alapján kell megtenni. Emellett az RFP IH 2015. május 6-i levelében is felhívta a figyelmet arra, hogy **az ITP végleges verziójában kizárólag az eredményességmérési keretbe tartozó (2018-as célértékkel rendelkező) indikátorok esetében szükséges vállalást tenni**, a többi indikátor vonatkozásában az ITP-ben nem kell adatot szolgáltatni.

A TOP eredményességmérési keretbe tartozó forrásarányos indikátorértékek közül „Az üvegházhatású gázok becsült éves csökkenése” Debrecen számára jelenlegi formájában az elvárt célértékeknek megfelelően nem teljesíthetők. Az indikátor célértéke nincsen arányban az allokált forrással (ezt számításokkal alátámasztva korábban jeleztük is az NGM felé).

Debrecen ITP eredményességmérési keretbe tartozó indikátorvállalásait az eltéréseknél szükséges kiegészítő indoklásokkal együtt a *4. táblázat* részletezi.

4. táblázat: Debrecen ITP indikátorvállalásai

TOP prioritás/e gyedi célkitűzés	Kimeneti indikátor neve	Mérték-egysége	MJV által vállalt célérték ITP (2018) - ahol releváns	TOP (2018-as) célértékhez való hozzájárulás mértéke (%) - ahol releváns	Célértéke (2018)	TOP Célértéke (2023)
6.A	Támogatásban részesülő vállalkozások száma	db				4422
	Vissza nem térítendő támogatásban részesülő vállalkozások száma	db				22
	A nem pénzügyi támogatásban részesülő vállalkozások száma	db				4400
	A fejlesztett vagy újonnan létesített iparterületek és ipari parkok területe	ha	84	56,00%	150	749
	A rehabilitált talaj összkiterjedése	ha				303
	A természeti és a kulturális örökségnek, illetve látványosságnak minősülő támogatott helyszíneken tett látogatások várható számának növekedése	látogatás/év				500000
	A felújított vagy korszerűsített utak teljes hossza	km	4	14,29%	28	140
6.B	Fejlesztett, 0-3 éves gyermekek elhelyezését biztosító férőhelyek száma	db	290	27,62%	1050	5250
	Újonnan létrehozott, 0-3 éves gyermekek elhelyezését biztosító férőhelyek száma	db				4250
	Újonnan létrehozott, 3-6 éves gyermekek elhelyezését biztosító férőhelyek száma	db				1500
	Fejlesztett 3-6 éves gyermekek elhelyezését biztosító férőhelyek száma	db				11500
6.C	Városi területeken létrehozott vagy helyreállított nyitott terek	m2	20000	14,08%	142000	710000
	Integrált városfejlesztési stratégiákba bevont területek lakossága	személy				1900000
	Bel- és csapadék-vízvédelmi létesítmények hossza	m				176000
	A rehabilitált talaj összkiterjedése	ha				19
	Városi területeken épített vagy renovált köz-vagy kereskedelmi épületek	m2				83000
	Megújult vagy újonnan kialakított zöldfelület nagysága	m2				822000
6.D	Kialakított kerékpárosbarát települések vagy településrészek száma	db				20
	Közelkedés biztonsági fejlesztést megvalósított települések száma	db				20
	Kialakított új, forgalomcsillapított övezetek száma	db				20
	Kialakított kerékpárforgalmi létesítmények hossza	km	15	21,74%	69	334
6.E	A középületek éves primerenergia-fogyasztásának csökkenése	kWh/év				12272078
	A megújulóenergia-termelés további kapacitása	MW				160,77
	Üvegvezetékű gázok becsült éves csökkenése	tonna CO ₂ egyenérték	850	2,32%	36683	183417,01
	Energiahatékonysági fejlesztések által elért primer energia felhasználás csökkenés	PJ/év				0,31
	A megújuló energiaforrásból előállított energiamennyiség	PJ/év				1,52
6.F	Jobb egészségügyi szolgáltatásokban részesülő lakosság	személyek				105000
	Fejlesztéssel érintett egészségügyi alapellátást nyújtó szolgáltatók (benne: háziorvos, házgyermekorvos, fogorvos, védőnői szolgálat és kapcsolódó ügyeleti ellátás, iskola-egészségügyi ellátás) száma	db	15	13,89%	108	540
	Újonnan épített vagy felújított rendelők, tanácsadók száma	db				360
	A fejlesztés révén létrejövő, megújuló szociális alapszolgáltatások száma	db				130
6.G	Helyreállított lakóegységek városi területeken	lakóegység	12	13,04%	92	459
	Városi területeken épített vagy renovált köz-vagy kereskedelmi épületek	m ²				1330
	Városi területeken létrehozott vagy helyreállított nyitott terek	m ²				56130
	Integrált városfejlesztési stratégiákba bevont területek lakossága	fő				1664620
	Szociális célú városrehabilitációval érintett akcióterületen élő lakosság száma	fő				57000
6.H	A Foglalkoztatási paktumok keretében munkaerőpiaci programokban résztvevők száma	db	620	14,03%	4420	22100
6.I	Szociális városrehabilitációs programmal elért hátrányos helyzetű lakosság száma	fő				22800
	A helyi társadalmi akciókba bevonás érdekében elért hátrányos helyzetű személyek	db				413000

TOP MJV forráskeret intézkedésenként	MJV keretösszege intézkedésenként	Az MJV aránya a TOP intézkedésre eső teljes keretösszegeből	Az MJV intézkedésekre eső választott forráskerete	Arány az MJV intézkedésenkénti választott forráskeretei alapján	TOP forrás- arányos indikátorértékek	Az MJV választott intézkedésenkénti forráskeretei alapján számított indikátorértékei	Az MJV indikátorvállalása
115,42	12,918	11,19%	12,918	11,19%	495	495	
		11,19%		11,19%	2	2	
		11,19%		11,19%	492	492	
		11,19%		11,19%	84	84	
		11,19%		11,19%	34	34	
		11,19%		11,19%	55963	55963	
		11,19%		11,19%	16	16	
30,04	3,363	11,19%	3,800	12,65%	588	664	6
		11,19%		12,65%	476	538	
		11,19%		12,65%	168	190	
		11,19%		12,65%	1287	1455	
72,03	8,062	11,19%	8,062	11,19%	79467	79467	794
		11,19%		11,19%	212659	212659	
		11,19%		11,19%	19699	19699	
		11,19%		11,19%	2	2	
		11,19%		11,19%	9290	9290	
		11,19%		11,19%	92003	92003	
34,46	3,856	11,19%	3,856	11,19%	2	2	
		11,19%		11,19%	2	2	
		11,19%		11,19%	2	2	
		11,19%		11,19%	37	37	
61,27	6,858	11,19%	6,858	11,19%	1373560	1373560	
		11,19%		11,19%	18	18	
		11,19%		11,19%	20529	20529	25
		11,19%		11,19%	0,035	0,035	
		11,19%		11,19%	0,170	0,170	
20,92	2,342	11,19%	2,342	11,19%	11752	11752	
		11,19%		11,19%	60	60	
		11,19%		11,19%	40	40	
		11,19%		11,19%	15	15	
9,18	1,028	11,19%	0,590	6,43%	51	30	
		11,19%		6,43%	149	86	
		11,19%		6,43%	6282	3609	
		11,19%		6,43%	186314	107040	
		11,19%		6,43%	6380	3665	
32,30	3,615	11,19%	3,615	11,19%	2474	2474	24
11,41	1,278	11,19%	1,278	11,19%	2552	2552	
		11,19%		11,19%	46225	46225	
387,04	43,320		43,320				

[illegible]

6. Az ITP ütemezése

272/2014. (XI. 5.) Korm. rendelet 41. § kimondja, hogy a többéves nemzeti keret alapján a programok hatékony végrehajtása érdekében programonként meghatározott, a következő évre szóló éves fejlesztési keretet kell készíteni, amely meg kell hogy feleljen a többéves nemzeti keretben foglalt pénzügyi és indikátor szerinti célértékeknek. Ezzel összhangban a területi szereplőknek, köztük a megyei jogú városoknak is információt kell adniuk az éves fejlesztési keret meghatározásához. Az éves fejlesztési keret összeállítását követően, az ütemezés ismeretében tud az IH tervezni és felhívásokat készíteni az MJV számára.

Az ITP tervezés és végrehajtás időkerete 2014-2020-ig terjed (a projektek végrehajtására további 3 év áll rendelkezésre). Az ITP végleges verziójának májusra ütemezett benyújtását követően a Nemzeti Fejlesztési Kormánybizottság (NFK) határozatban dönt annak elfogadásáról. A program végrehajtása majd csak ezt követően kezdődik, az első pályázati felhívások megjelenése legkorábban 2015 júniusában várható. Figyelembe véve az alkalmazandó eljárásrendek időigényét legkorábban 2015. 2015. harmadik negyedévében kerülhet sor kötelezettségvállalásra (azaz a támogató döntés megszületésére). Mivel várhatóan az intézkedésenkénti forráskereten belül az egyes felhasználási módokra a felhívások eltérő eljárásrend szerint születnek, azok függetleníthetők egymástól.

Az ITP dokumentációban a **kötelezettségvállalás mértékét** (a fejlesztési elképzelések elszámolható összköltségét, nem csak a támogatási igényt) kell feltüntetni intézkedésekre és azon belül a két fő felhasználási módra (1. és 3. mód) lebontva, amely az 5. táblázatban található.

A források felhasználása az eljárásrendek eltérő időigénye miatt várhatóan nem tartható az ITP-ben annak tervezésekor (2015) meghatározott ütemben és arányban. Ez kiemelten fontossá teszi a **forrásfelhasználás MJV általi nyomon követését**. Csak pontos nyomon követés alapján lehet jelezni az ITP forráskeret átütemezésének szükségességét, amely ITP módosítást von maga után.

Az intézkedésekhez tartozó ütemezés rövid indoklása:

6.1. Gazdaságfejlesztés

Debrecen már 2015. 4. negyedévében a déli gazdasági övezet infrastrukturális fejlesztését szeretné elindítani a város, mivel a meglévő önkormányzati iparterületek beteltek, ami gátolja az új befektetők letelepedést. Emellett szintén 2015. végén indulna hiányzó kapacitásként a KKV-k-nak lehetőséget nyújtó Nyílt innovációs központ, valamint piaccsarnok építése két lakótelepen, amely régóta sürgető lakossági igény. A város tehát a kifejezetten gazdasági infrastruktúra-fejlesztési projektjeit ütemezi előre, a gazdasági célú útfejlesztés és a turisztikai projektek csak 2016-ban és 2017-ben következnek.

5. táblázat: Debrecen Integrált Területi Programjának ütemezése (milliárd Ft)

Minden adat automatikusan megjelenik a 3. fejezet munkalapjairól.				2015				2016				2017		2018		2019		2020		Ellenőrzés:
6. prioritás / Intékedések	intézkedésre eső összeg	felhasználási mód	mód szerinti felosztás	1.né	2.né	3.né	4.né	1.né	2.né	3.né	4.né	1 fé	2.fé	1 fé	2.fé	1 fé	2.fé	1 fé	2.fé	
6.1 Gazdaság-fejlesztés	12,91835731	MJV önk.	12,42			0,05	6,55	1,9	0,8			1,5	1,618							
		MJV tart.	0,00																	
		kiem. kedv csop	0,50									0,5								
		egyéb ter.szerep	0,00																	
6.2 Családbarát, munkába állást segítő intézmények, köz-szolgáltatások fejlesztése	3,8	MJV önk.	3,80				1,35	0,8				1,65								
		MJV tart.	0,00																	
		kiem. kedv csop	0,00																	
		egyéb ter.szerep	0,00																	
6.3 Gazdaság-élénkítő és népesség-megtartó városfejlesztés	8,061972459	MJV önk.	8,06					1,992	1,5			3,87			0,7					
		MJV tart.	0,00																	
		kiem. kedv csop	0,00																	
		egyéb ter.szerep	0,00																	
6.4 Fenntartható városi közlekedés-fejlesztés	3,856420876	MJV önk.	3,86				0,6064	0,55		2,1		0,13	0,47							
		MJV tart.	0,00																	
		kiem. kedv csop	0,00																	
		egyéb ter.szerep	0,00																	
6.5 Önkormányzatok energia-hatékonyságának és a megújuló energia-felhasználás arányának növelése	6,857734292	MJV önk.	6,86				3,37	1,488				1,25	0,75							
		MJV tart.	0,00																	
		kiem. kedv csop	0,00																	
		egyéb ter.szerep	0,00																	
6.6 Városi köz-szolgáltatások fejlesztése	2,341893263	MJV önk.	2,34				0,6			0,6		1,142								
		MJV tart.	0,00																	
		kiem. kedv csop	0,00																	
		egyéb ter.szerep	0,00																	
6.7 Leromlott városi területek rehabilitációja	0,590453457	MJV önk.	0,19				0,19													
		MJV tart.	0,00																	
		kiem. kedv csop	0,40									0,4								
		egyéb ter.szerep	0,00																	
6.8 Gazdaság-fejlesztéshez kapcsolódó foglalkoztatás-fejlesztés	3,615226393	MJV önk.	3,62				1,8					0,915		0,9						
		MJV tart.	0,00																	
		kiem. kedv csop	0,00																	
		egyéb ter.szerep	0,00																	
6.9 Társadalmi kohéziót célzó helyi programok	1,277624088	MJV önk.	1,20					0,788			0,055	0,355								
		MJV tart.	0,00																	
		kiem. kedv csop	0,00																	
		egyéb ter.szerep	0,08								0,055	0,025								
Ellenőrzés:				43,32																

6.2. Családbarát, munkába állást segítő intézmények, közszolgáltatások fejlesztése

Mivel Debrecen igen kiterjedt, ugyanakkor meglehetősen elavult óvodai és bölcsődei intézményhálózattal rendelkezik, ezért ezen épületek az ellátás feltételei javításának első ütemét már 2015. 4. negyedévében el szeretné indítani az önkormányzat a leginkább rászoruló helyeken. Ettől alig lemaradva 2016. 1. negyedévében ugyanakkor már az új férőhelyek létesítése is napirenden van, amit 2017. 1. félévében követ majd az intézmények felújításának 2. üteme követ.

6.3. Gazdaságélénkítő és népességmegtartó városfejlesztés

A Zöld város fejlesztések előkészítésének igénye nagyobb, így ennél az intézkedésnél 2016. 1. negyedévében szeretne először kötelezettségvállalást tenni az önkormányzat, mégpedig mindenekelőtt az északi részen elhelyezkedő lakótelepek gazdaságélénkítő környezeti megújításával, amelyre nagy igény mutatkozik a helyi lakosság részéről. Emellett ebben az időpontban célszerű olyan sürgető beavatkozásokat is elkezdni, mint a belvárosi térfigyelő rendszer, a zajvédő fal építése a Faraktár utca felüljárónál, vagy a csapadékvíz elvezetés a keleti városrészben. 2016. 2. negyedévében a belvárosi sétálóövezet kiterjesztése indul, amelynek számos gazdasági vonzata is van, pl. a virágpiac rendbetétele. 2017-ben folytatódik a kevésbé leromlott állapotú lakótelepek gazdaságélénkítő környezeti megújítása és a csapadékcatorna építések, illetve a munkaerő aktív szabadidő eltöltését lehetővé tevő zöld város fejlesztések. 2018. 2. félévi kezdettel ütemezett a Petőfi tér rekonstrukciója illeszkedve az IKOP-ból támogatandó közösségi közlekedési központ projekt tervezett ütemezéséhez.

6.4. Fenntartható városi közlekedésfejlesztés

Az intézkedés fejlesztései közül 2015. 4. negyedévében indulna az elsősorban közösségi közlekedéshez kapcsolódó gyalogos közlekedés biztonságának fejlesztése program, amit a gyalogos közlekedési feltételek rossz és több helyen nem kellően biztonságos állapota indokol. 2016. 1. negyedévében a hivatásforgalmú kerékpárút fejlesztés kezdését ütemezte a város, mivel egyre többen járnak Debrecenben kerékpárral dolgozni, illetve ehhez kapcsolódik a gyalogos és kerékpáros közlekedés kultúrájának fejlesztését célzó program, hiszen ebből egyre több konfliktus adódik a megnövekedett kerékpáros forgalom miatt. Ezt követi 2016. 3. negyedévében a nyugati kiskörút befejező szakasza (amely a Belváros tehermentesítésének és közösségi közlekedés általi jobb megközelíthetőségének egyetlen még hiányzó szakasza), valamint a csomópontok biztonságosabbá tétele, illetve a belváros csúcsidei forgalomcsillapítása. 2017-ben a Nagysánortelepen kerékpárút építése kezdődik (a szociális városrehabilitációs akcióterület miatt csak a soft programok elindulását követően).

6.5. Önkormányzatok energiahatékonyságának és a megújuló energia-felhasználás arányának növelése

Az intézkedéshez kapcsolódó ütemezést az érintett önkormányzati intézmények állapota határozza meg, ahol a leginkább elhanyagolt, energetikai szempontból a legrosszabb állapotban lévő és ezért drágán üzemeltethető épületek kerülnek először sorra. Ennek megfelelően 2015. 4. negyedévében a régi városháza, az egykori megyei könyvtár és az

oktatási-nevelési intézmények energetikailag leginkább kedvezőtlen adottságú épületei nyitják a sort, amelyeket 2016. 1. negyedévében a Zenede, a középiskolai kollégiumok, a kulturális és egyéb intézmények követnek. 2017-ben az oktatási és nevelési intézmények felújításának második üteme kezdődik majd.

6.6. Városi közszolgáltatások fejlesztése

A városi közszolgáltatások esetében néhány kivételtől eltekintve az egészségügyi alapellátást nyújtó intézmények meglehetősen leromlott állapota, illetve az általuk kiszolgált nagyszámú lakosság egészségének védelme indokolja a 2015. 4. negyedévi kezdést. Ezt 2016. 3. negyedévében az időskorúak nappali ellátásának fejlesztése követi, majd 2017. 1. félévében az időskorúak otthoni ellátásának fejlesztése (nagyobb előkészítést kíván), illetve a gyermek és családvédelmi intézmények fejlesztése is elkezdődik.

6.7. Leromlott városi területek rehabilitációja

A Nagysándortelepen épülő közösségi ház és a hozzá kapcsolódó közösségi célú sportpálya projektek indítása már 2015. 4. negyedévében indokolt, hiszen a városrész egyik legnagyobb problémája, hogy jelenleg nincs olyan alkalmas helyszín, ahol a közösség fejlesztését és a hátrányos helyzetű lakosság felzárkóztatását célzó programokat le lehetne bonyolítani, a kapcsolódó szolgáltatásoknak helyt adhatna (emellett a tervek jó része már rendelkezésre áll). A Dobozi kertben található bérlakások felújítása hosszabb előkészítést kíván, ezért 2017. nyarán tervezett az indítása.

6.8. Gazdaságfejlesztéshez kapcsolódó foglalkoztatás-fejlesztés

Az intézkedés fejlesztései közül a foglalkoztatási paktum már 2015. 4. negyedévében elindul a szervezeti keretek kiépítésével, igazodva a megyei paktum ütemezéséhez is. Debrecen esetében kiemelkedő hangsúlyt kap a befektetés-ösztönzés és a vállalkozásfejlesztés, ezért a foglalkoztatás fejlesztését kiegészítendő ezeket is már 2015-ben célszerű meg kezdeni. A foglalkoztatási paktumhoz kapcsolódó aktív tevékenységek esetében cél, hogy lehetőség szerint minél hosszabb időszakot felöleljenek, ezért 2017. és 2018. első félévében is ütemezett a város egy-egy kötelezettségvállalást a megyéhez igazodva.

6.9. Társadalmi kohéziót célzó helyi programok

Az ESZA által támogatott intézkedés fejlesztései 2016. 1. negyedévében kezdődnek társadalmi befogadás erősítését szolgáló helyi szintű komplex programokkal, tehetséggondozással, illetve 21. századra felkészült lakosságot segítő helyi szintű komplex programokkal, amelyek mind aktuális problémákra reagálnak. A szociális városrehabilitációt kísérő közösségfejlesztési tevékenységek kezdését 2016. utolsó negyedévére ütemezték, mivel a kapcsolódó központi módszertan az RFP IH tájékoztatás alapján leghamarabb akkor áll majd rendelkezésre. 2017. első félévében a közművelődést és helyi identitást célzó programok indulnak majd.

7. **Mellékletek**

Az MJV-k Integrált Területi Programja 2.0 verziójának tervezését segítő Excel formátumban készült mellékletek elektronikusan kerülnek benyújtásra.